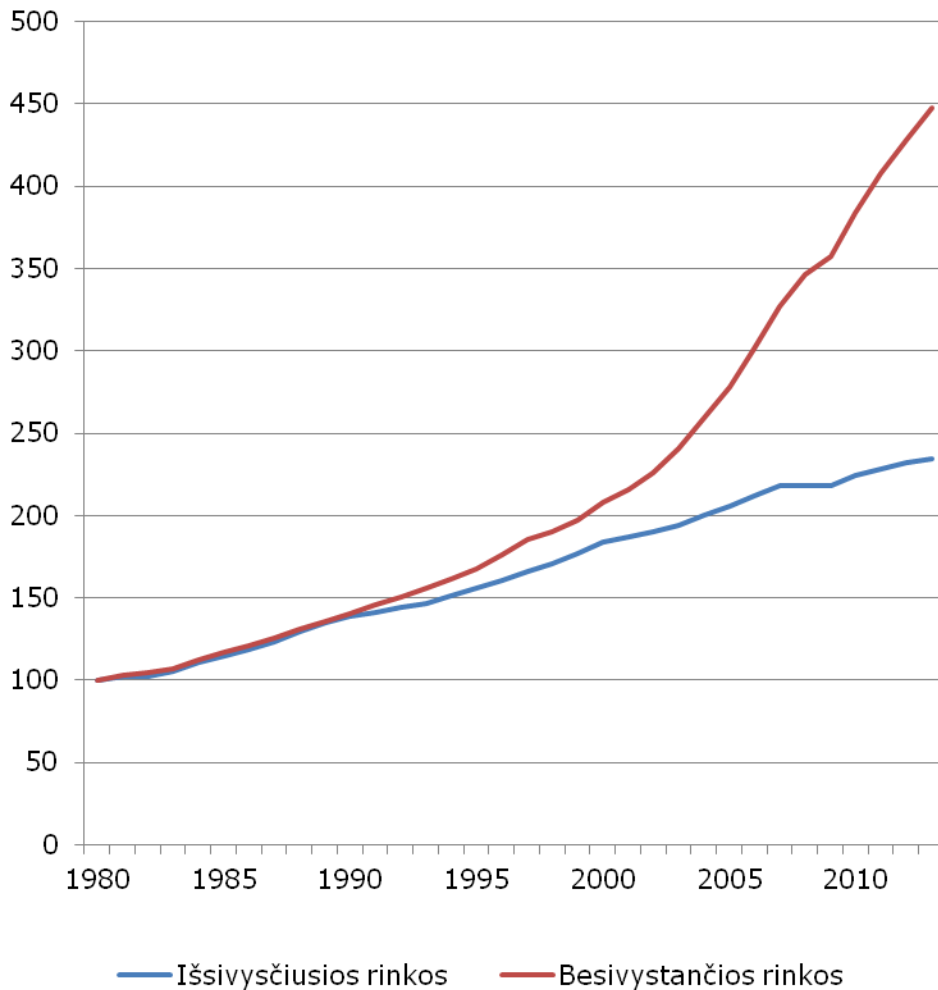

***PRAMONĖS POLITIKA IR
KONKURENCINGUMO STRATEGIJA: ČIA
IR DABAR!***

***Robertas Dargis
Lietuvos pramonininkų konfederacijos prezidentas***

PRAMONĒS BŪKLĒ EUROPOJE

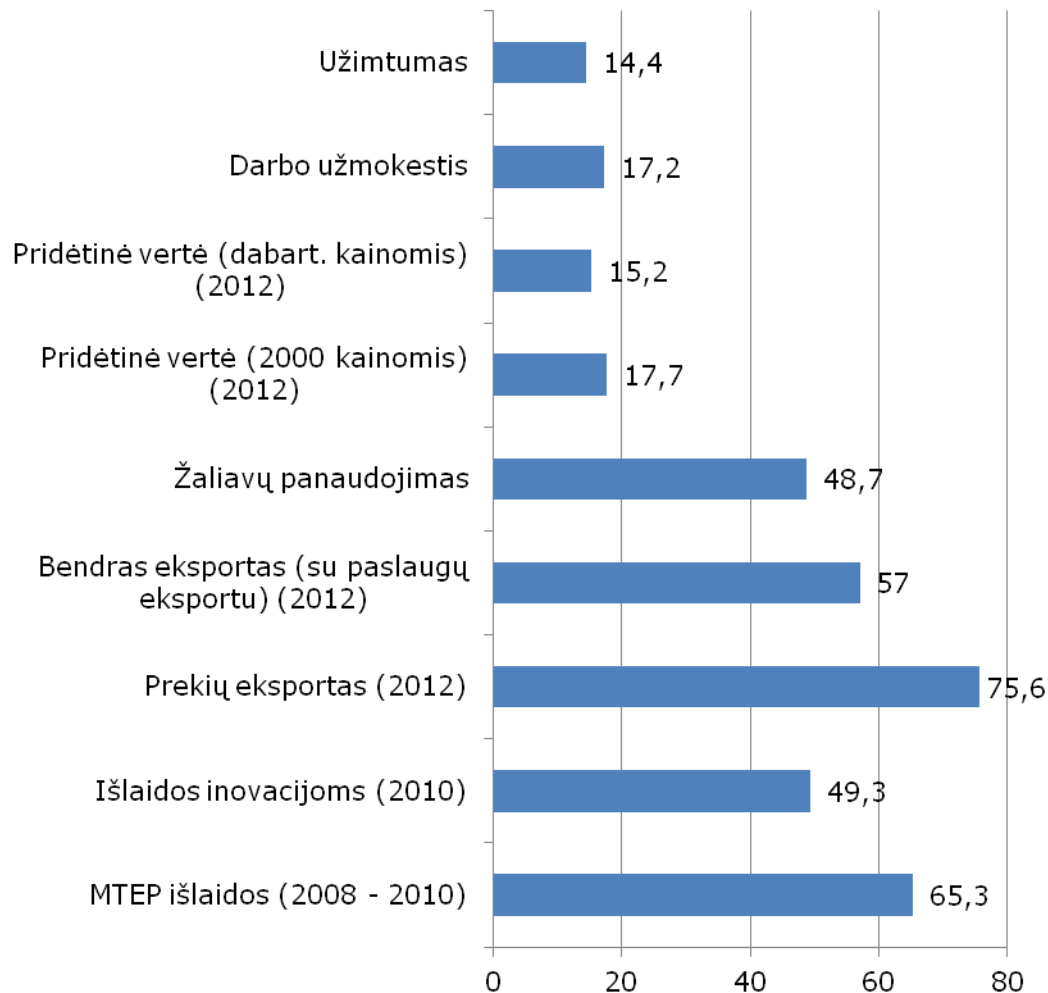
Realaus BVP augimas, proc.

Pramoninė gamyba yra ir bus reikalinga Europoje:

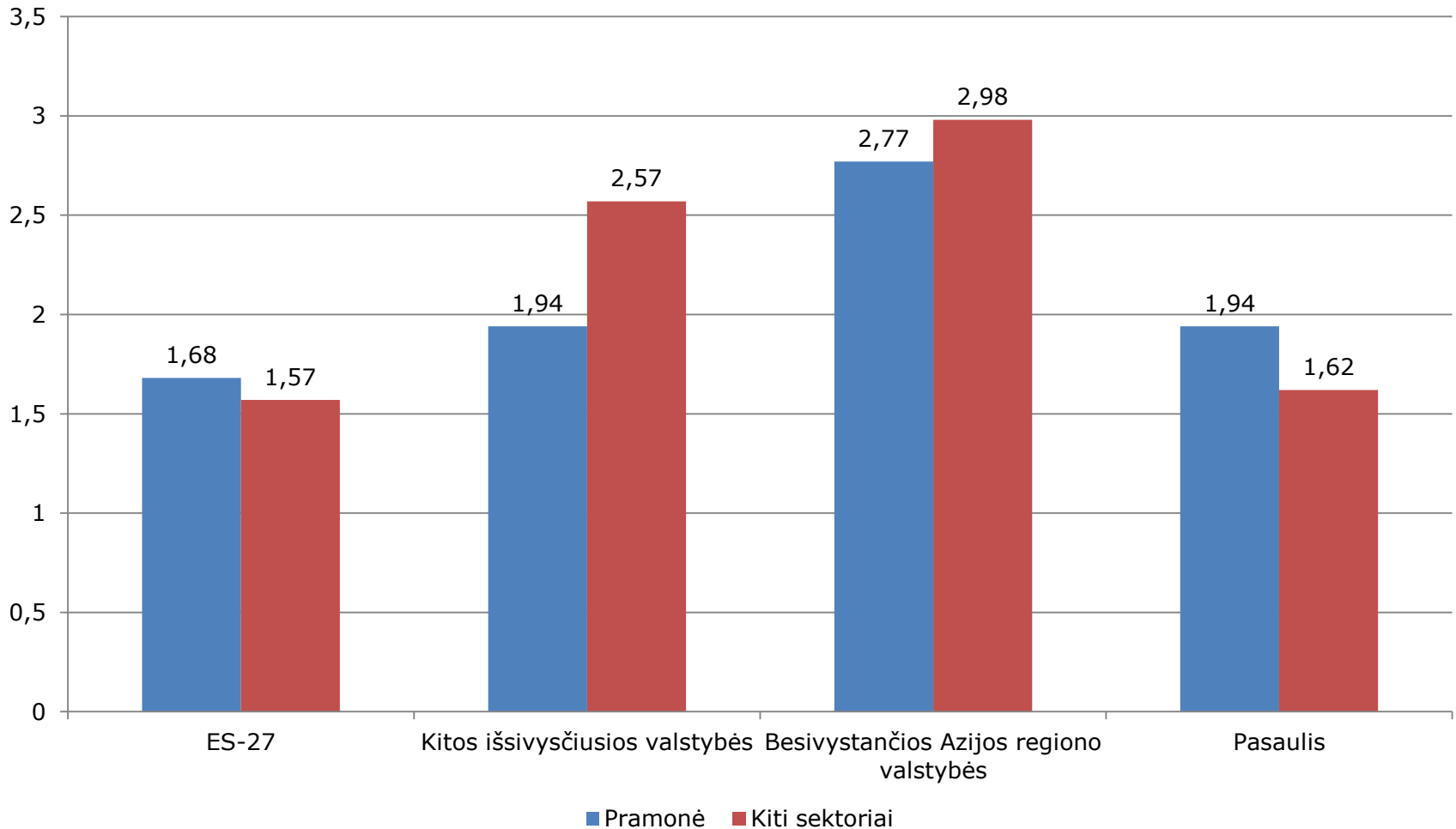
- 2030 m., palyginti su 2010 m., pasaulinis gyventojų (vartotojų) skaičius padidės 1,43 mlrd. (20 proc.), o pasaulinio vartojimo apimtys pasieks 64 trln. USD
- Besivystančios rinkos tampa ne tik gamybos (pasiūlos) regionu, bet ir pagrindiniu pagamintos produkcijos vartojimo (paklausos) šaltiniu. Besivystančiose rinkose pramonė užtikrina gyvenimo kokybės (lygio) gerėjimą
- Visam pasauliui svarbūs pokyčiai (pvz., augantis gyventojų skaičius, klimato kaita) gali būti suvaldyti tik technologijomis, reikalaujančiomis naujų sprendimų pramonėje

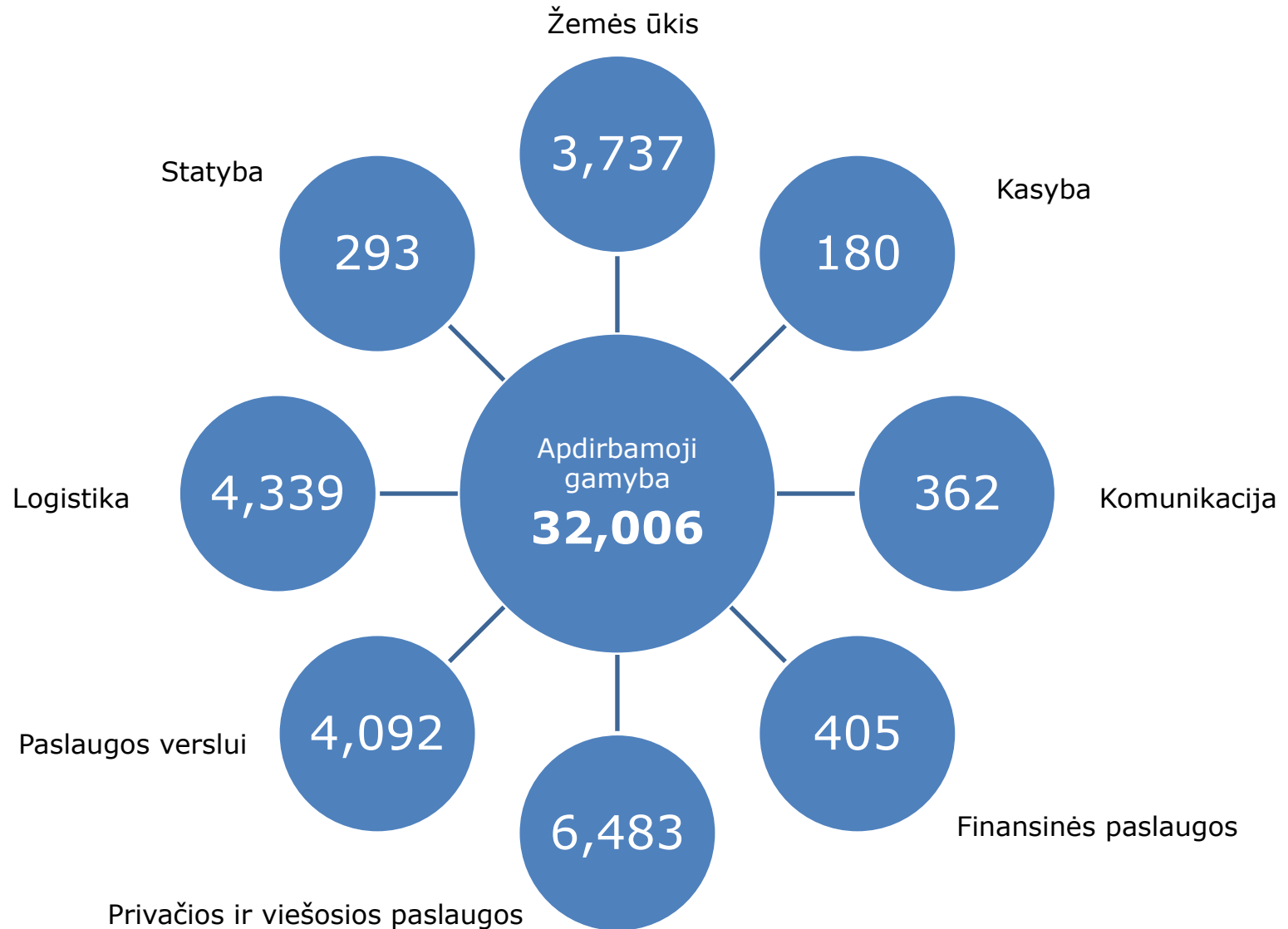
Apdirbamosios gamybos dalis įvairių rodiklių pjūviais, proc.

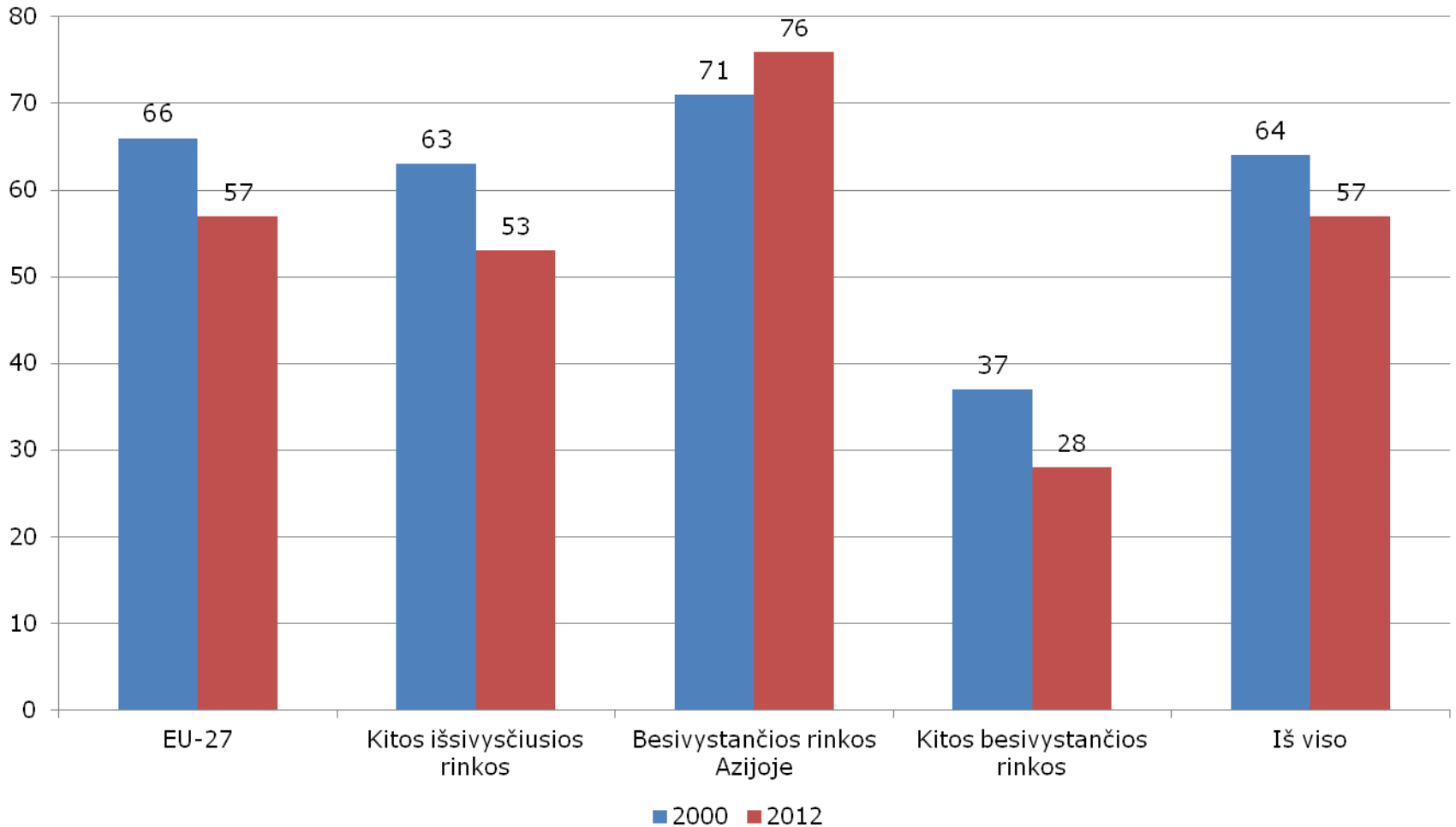
- Pramonė ypatingai naudinga ekonomikos vystymuisi: kiekvienam pramonėje pagamintos produkcijos eurui 34 centai ateina iš kitų sektorių (pvz., paslaugų)
- Pramonė teikia kur kas didesnį multiplikatoriaus efektą ekonomikai, negu kiti sektoriai
- 1 proc. paklausos pramonės produkcijai padidėjimas (vidaus vartojimas arba eksportas) padidina ES BVP 1,68 proc.
- Kitų sektorių multiplikatoriaus efektas – tik 1,57 proc.

Multiplikatoriaus efektas

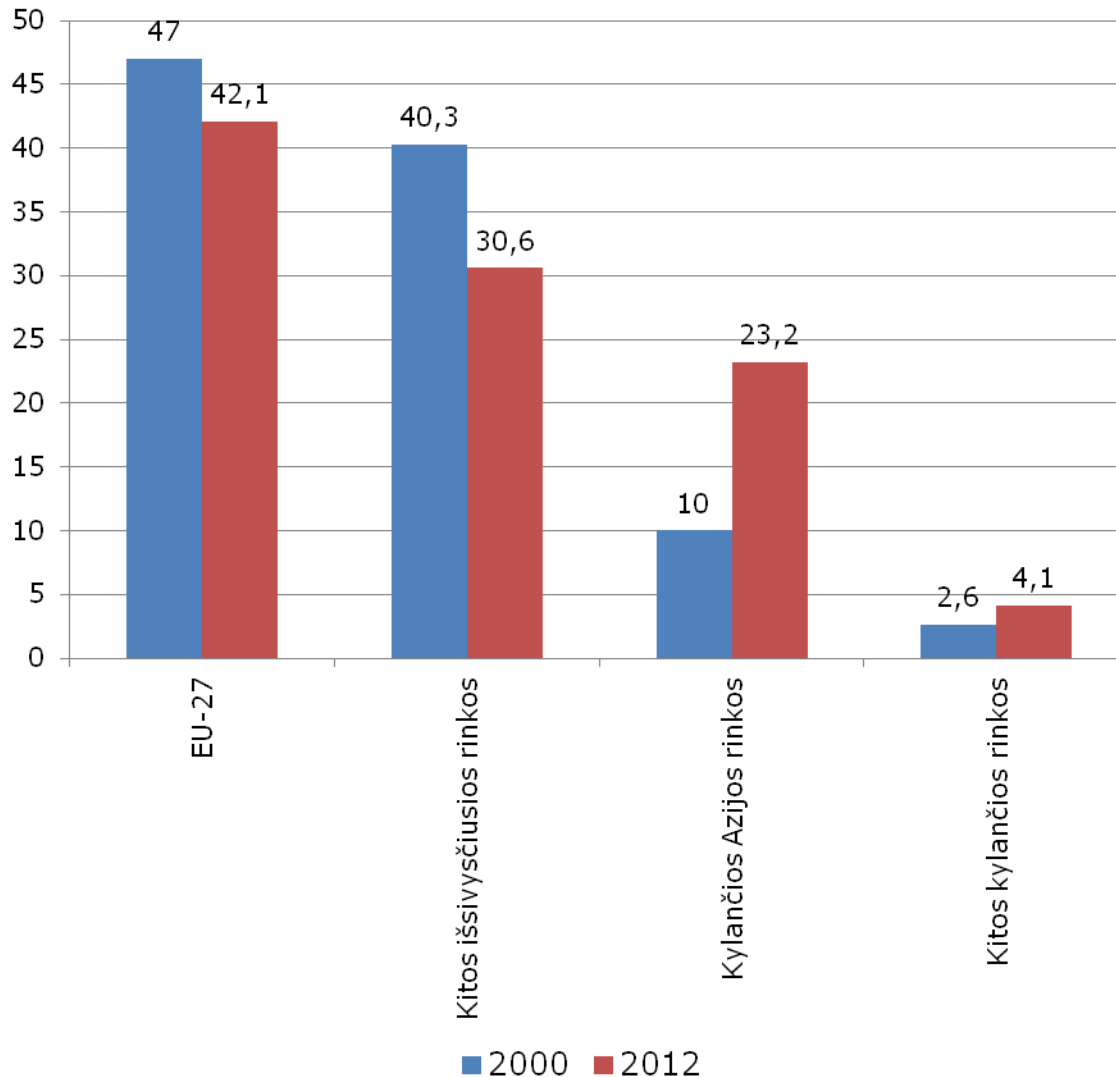

Prekių eksporto dalis nuo visų eksporto, proc.

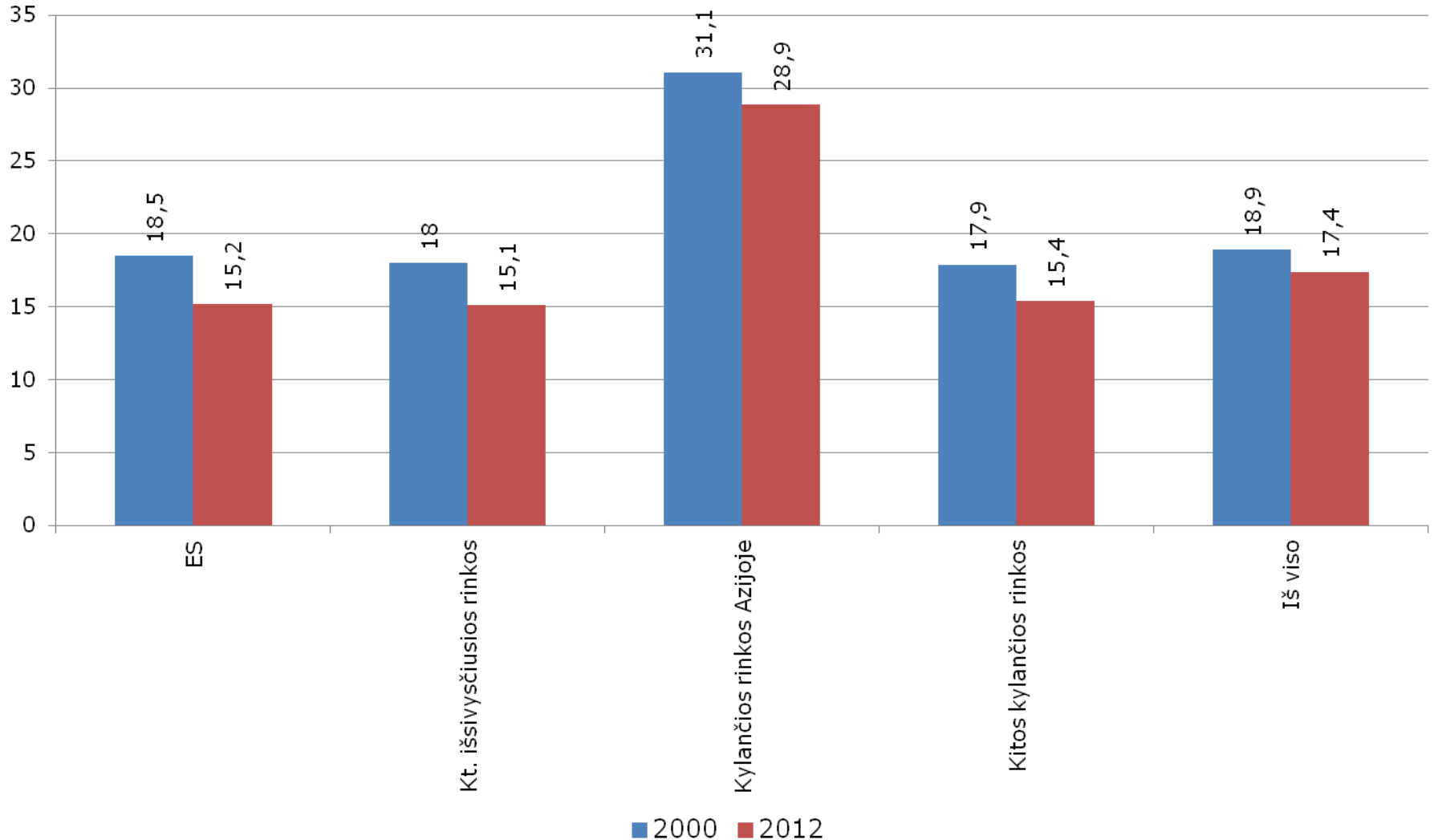

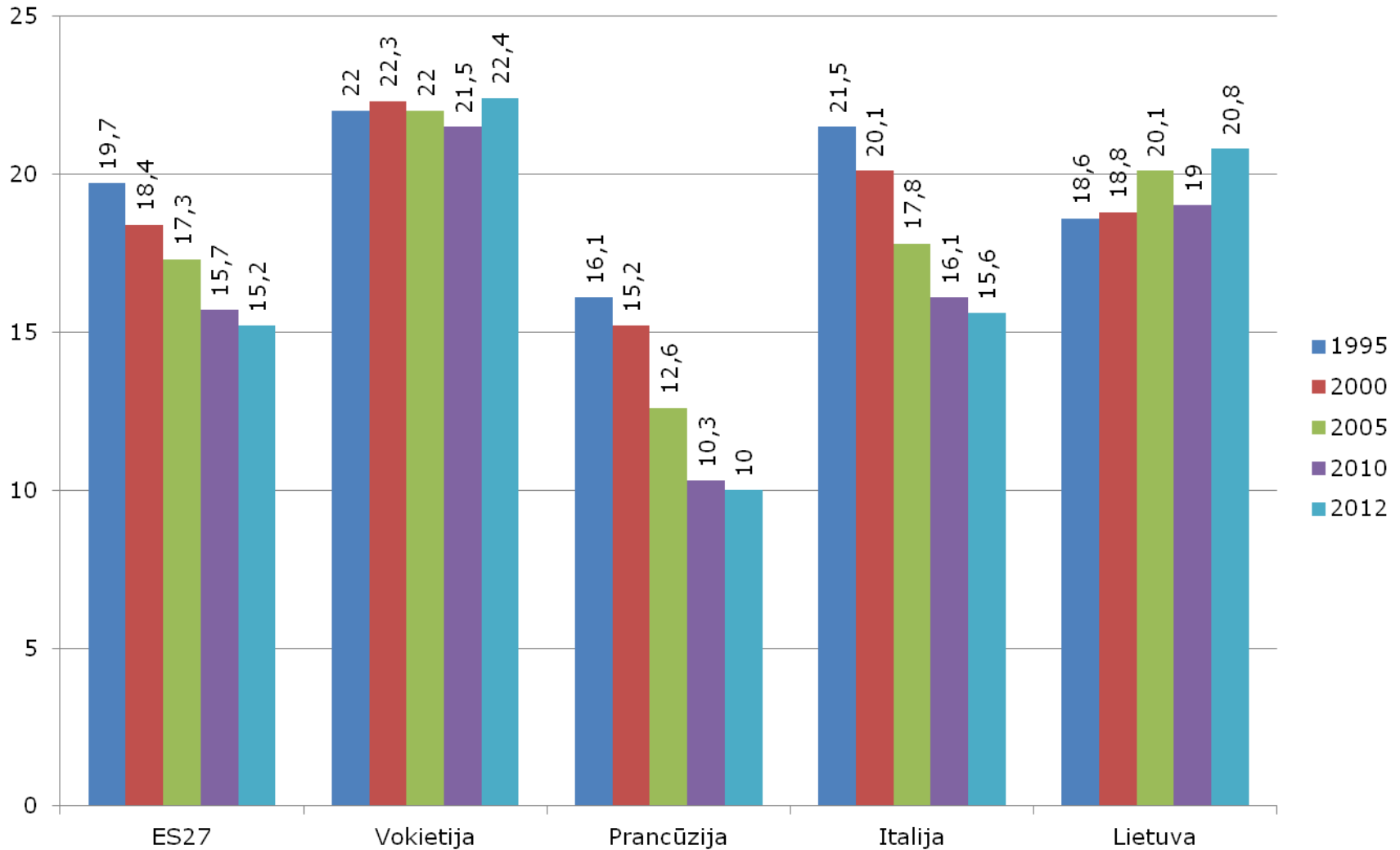
Prekių eksporto dalis pasaulinėje prekyboje, proc.

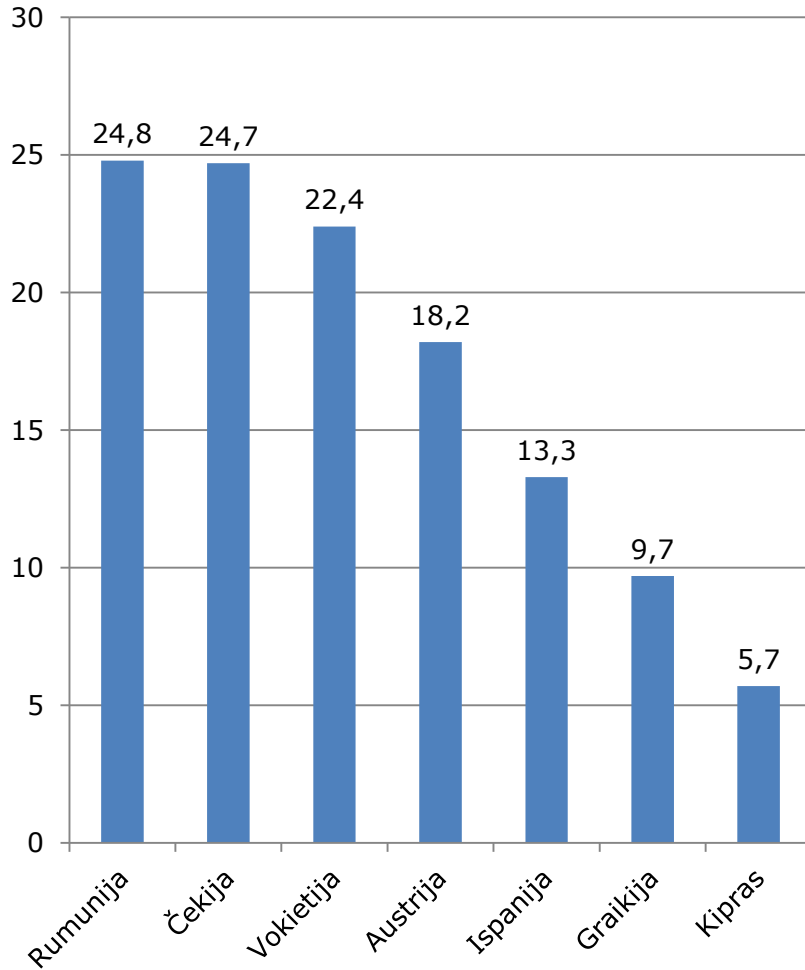
- ES-27 šalių pasaulinės pramonės rinkos dalis sumažėjo nuo 47 proc. (2000) iki 42 proc. (2012)
- Europa pralaimi konkurencinį karą Azijos regionui
- Egzistuoja tiesioginis ryšis tarp pramonės išsivystymo lygio bei regiono dalies pasaulinėje prekyboje
- Deindustrializacija mažina Europos pramonės rinkos dalį pasaulinėje prekyboje

Apdirbamosios gamybos dalis nuo BVP, proc.

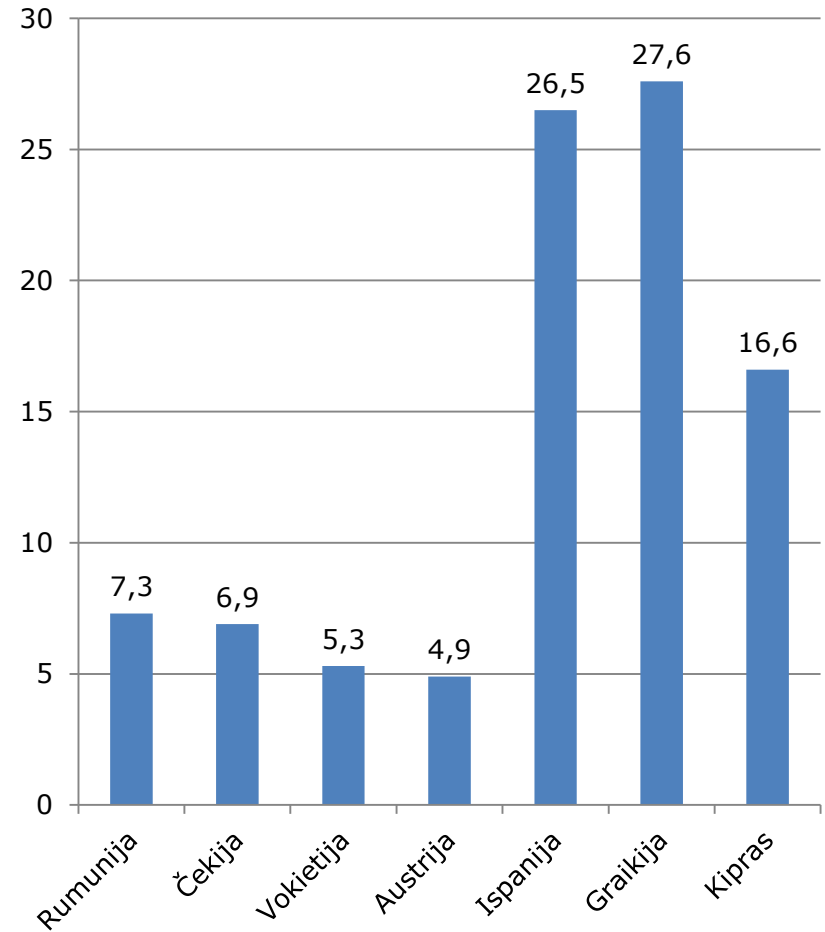

Pramonės dalis BVP, proc.

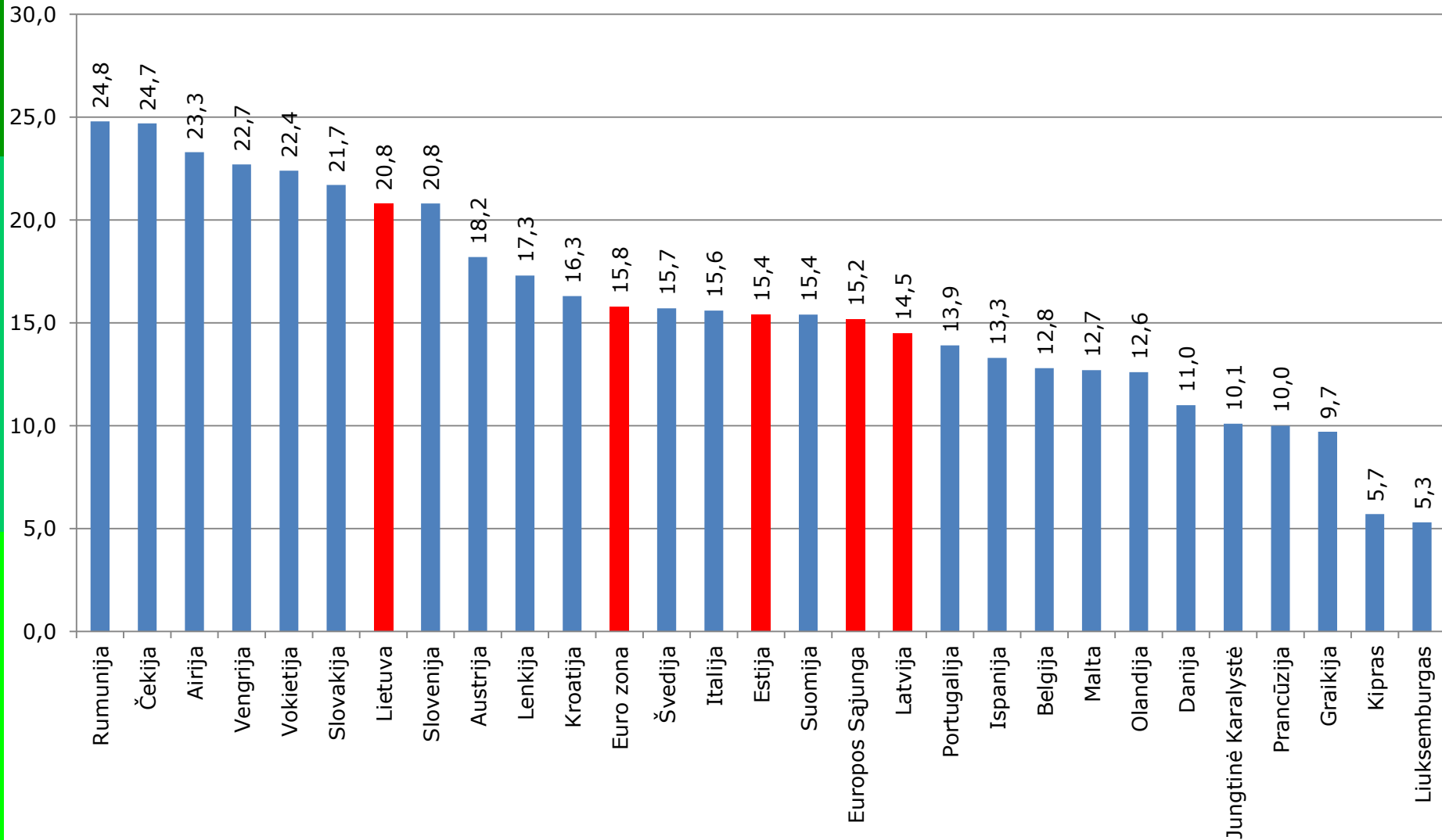

Sezoniškai išlygintas nedarbo lygis, 2013 m. III ketv., proc.

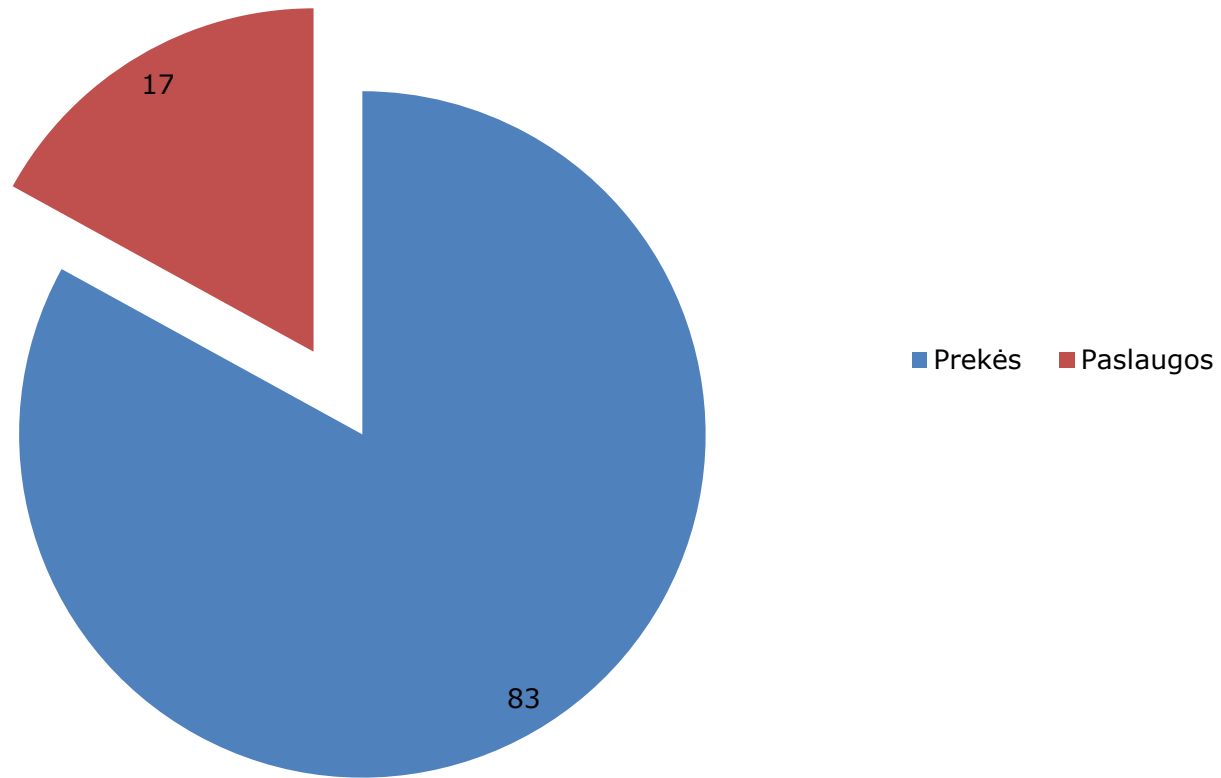

PRAMONĒS BŪKLĒ LIETUVOJĒ

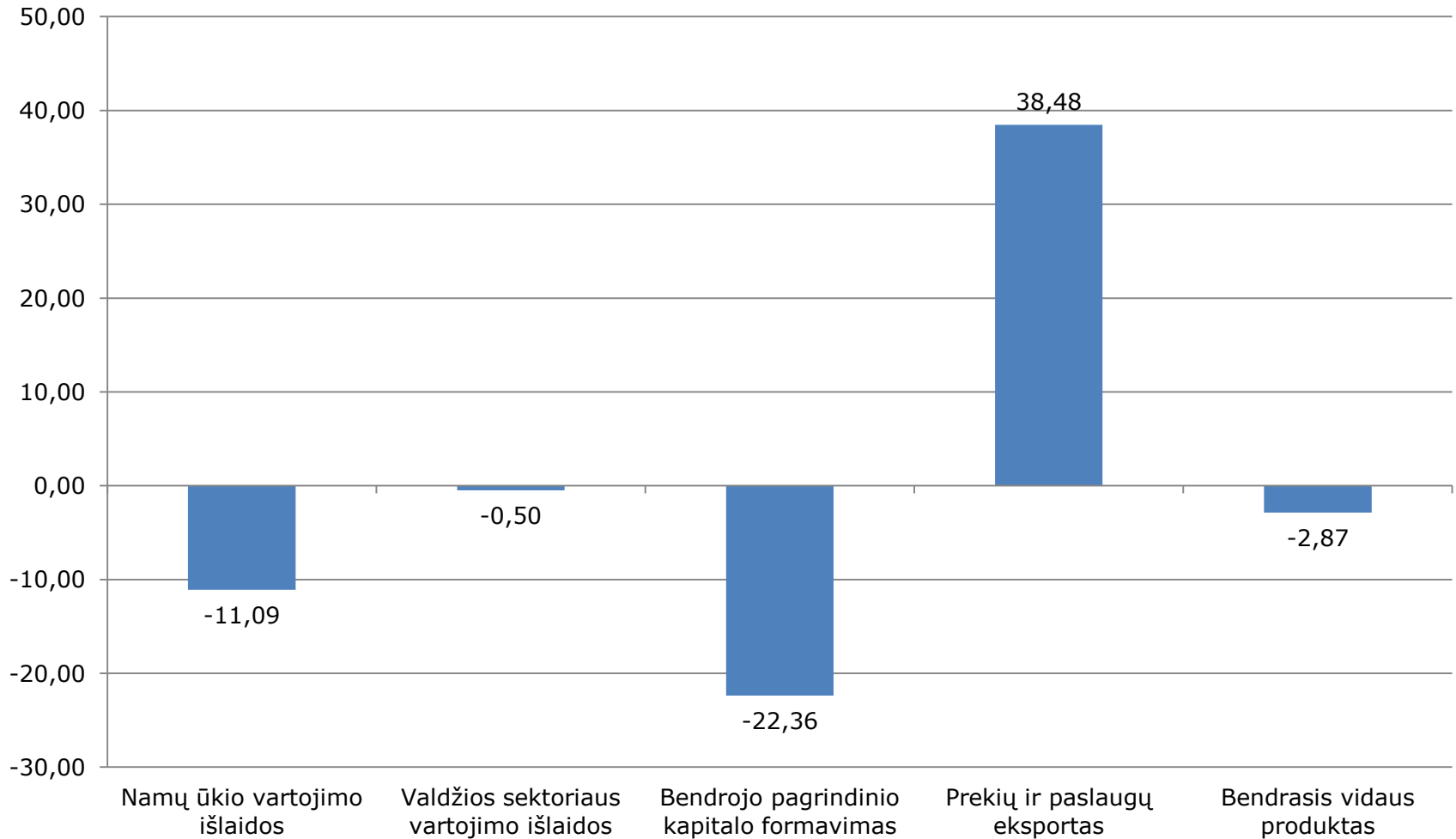
ES šalių pramonės dalis nuo BVP, proc.

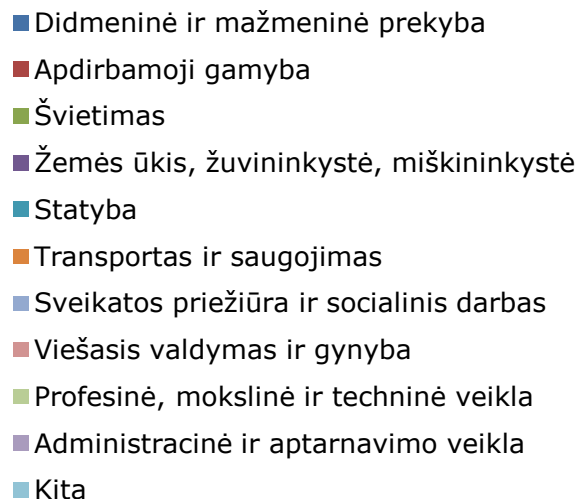
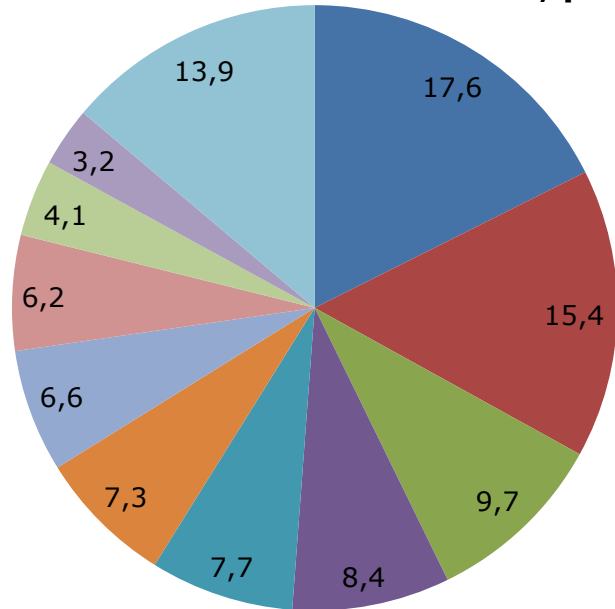
Lietuvos prekių ir paslaugų eksporto struktūra 2012 m., proc.

BVP ir BVP komponentų pokytis 2013 m. palyginti su 2008 m., proc.

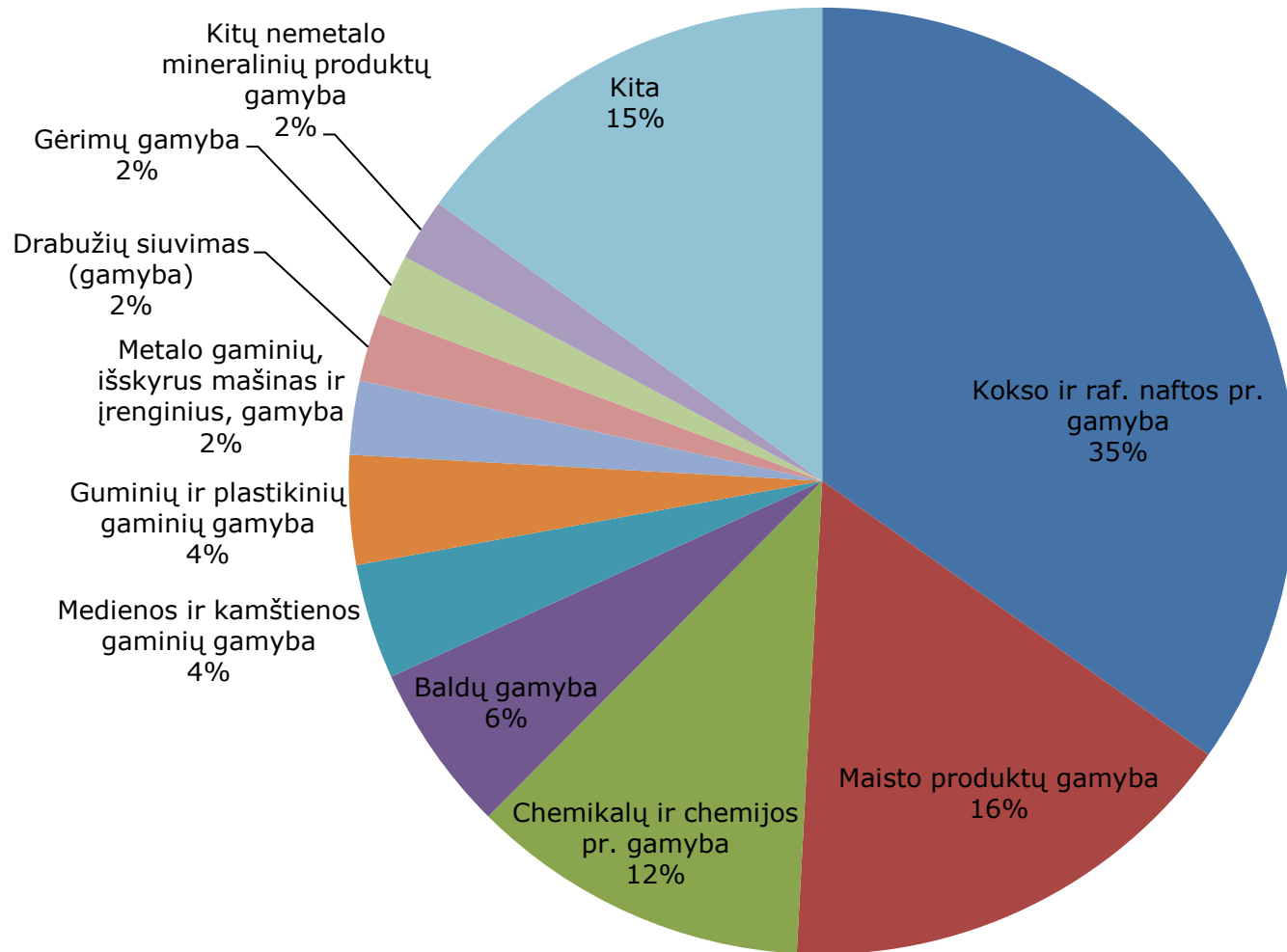

Užimtumo struktūra 2013 m., proc.

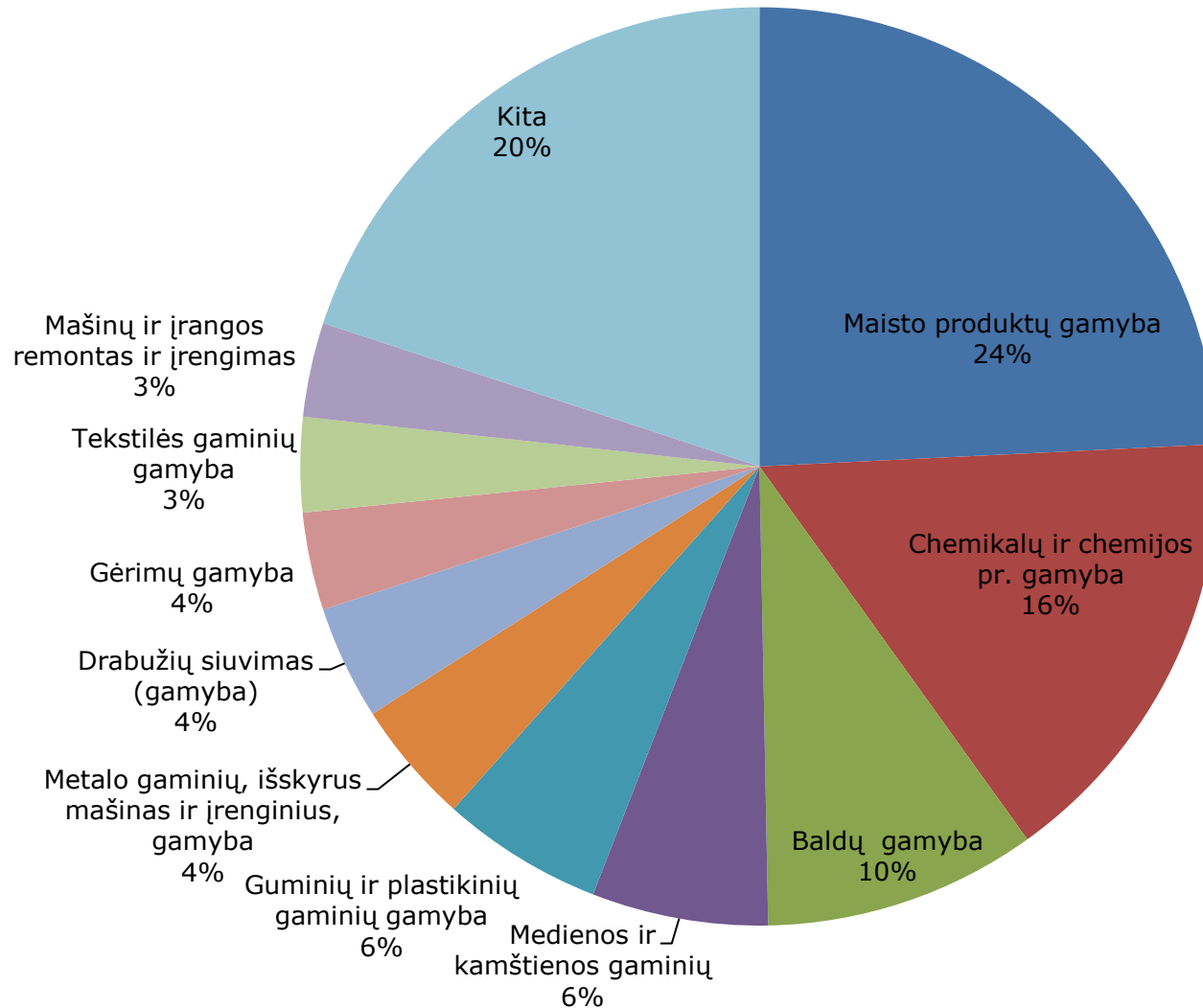

- Lietuvos pramonėje užimta 200 tūkst. dirbančiųjų, arba 15,4 proc. visų šalies dirbančiųjų
- Viena nauja darbo vieta pramonėje generuoja 2 naujas darbo vietas paslaugų sektoriuje
- Tad netiesiogiai pramonė yra atsakinga už 600 tūkst. darbo vietų – tai sudaro pusę visų dirbančiųjų skaičiaus Lietuvoje (1,3 mln.)

Apdirbamosios gamybos struktūra 2012 m.

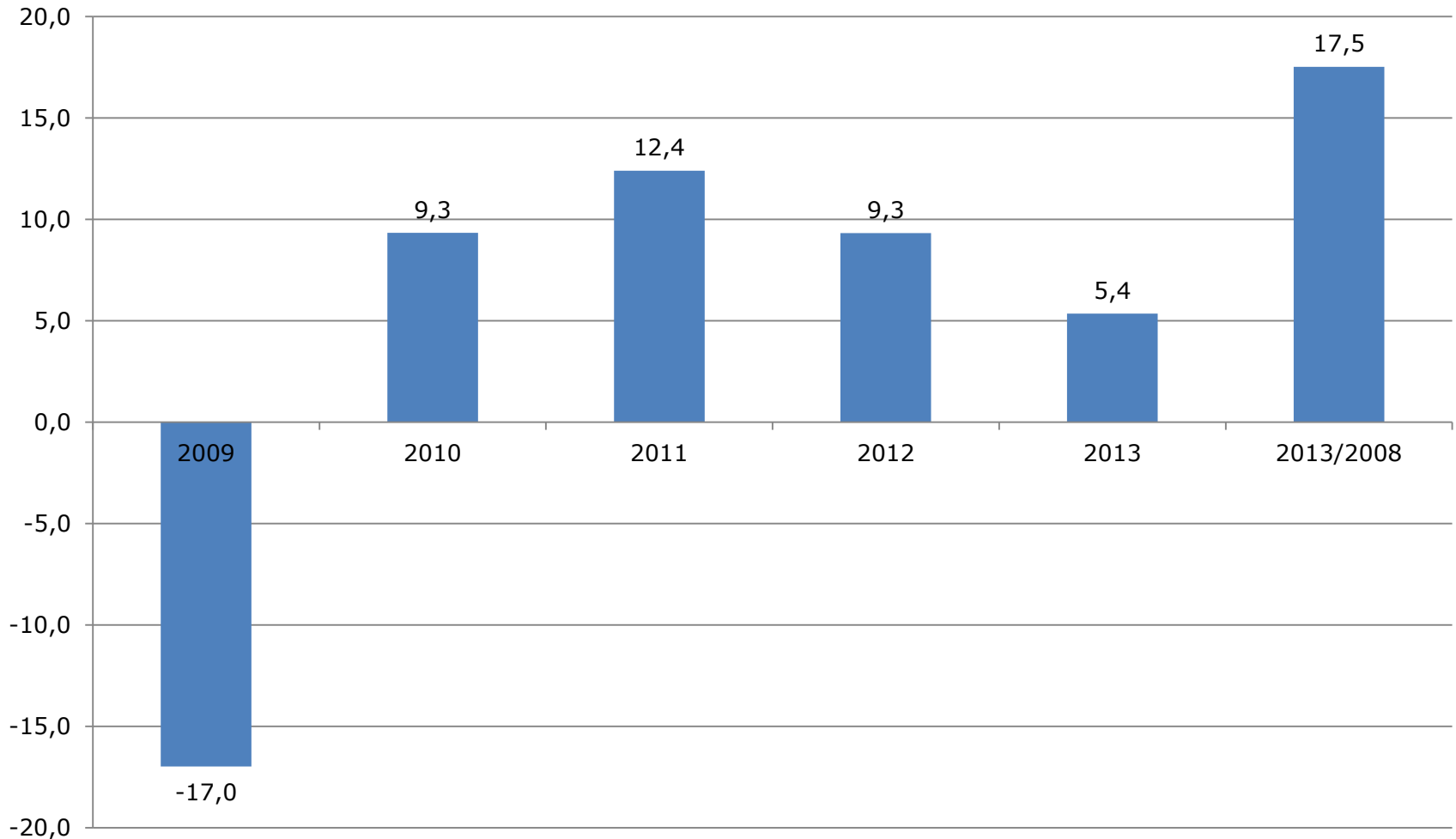
Apdirbamosios gamybos (be naftos produktų) struktūra 2012 m., proc.

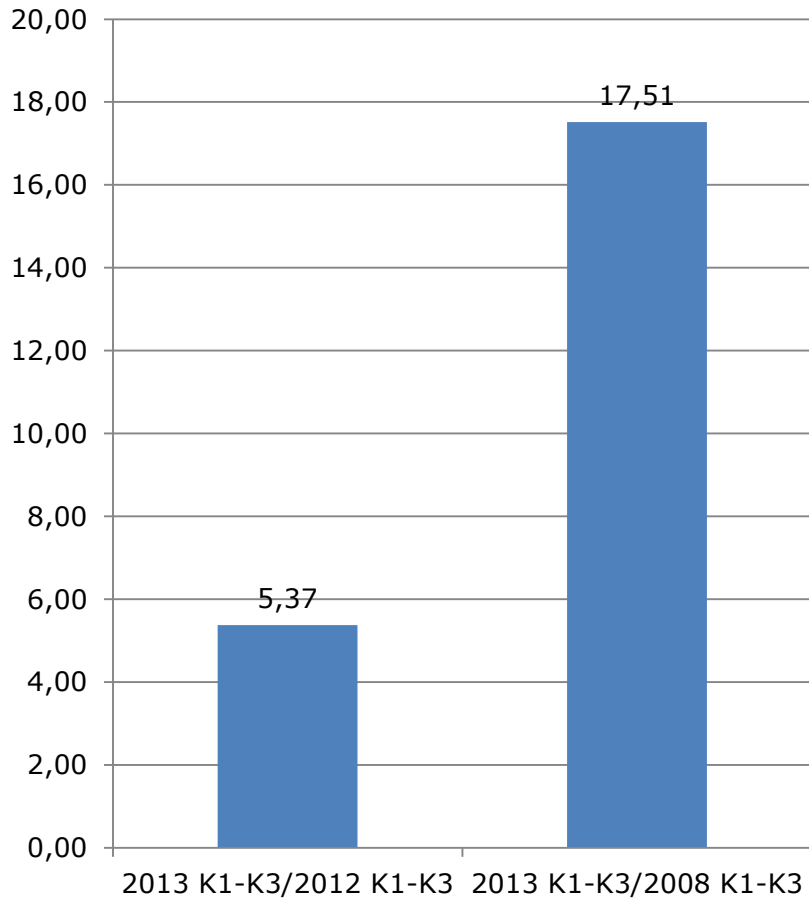

LIETUVOS PRAMONĖS GAMYBOS APIMTYS YRA 17,5 PROC. DIDESNĖS NEI PRIEŠ KRIZĘ

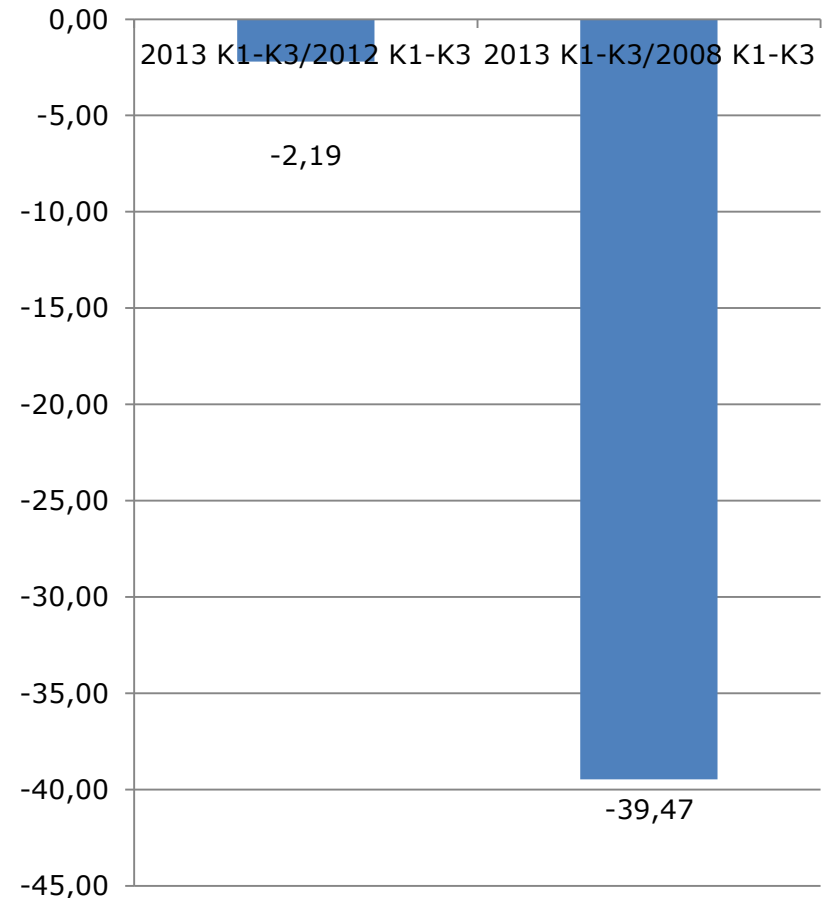
Apdirbamosios gamybos pokytis, proc.

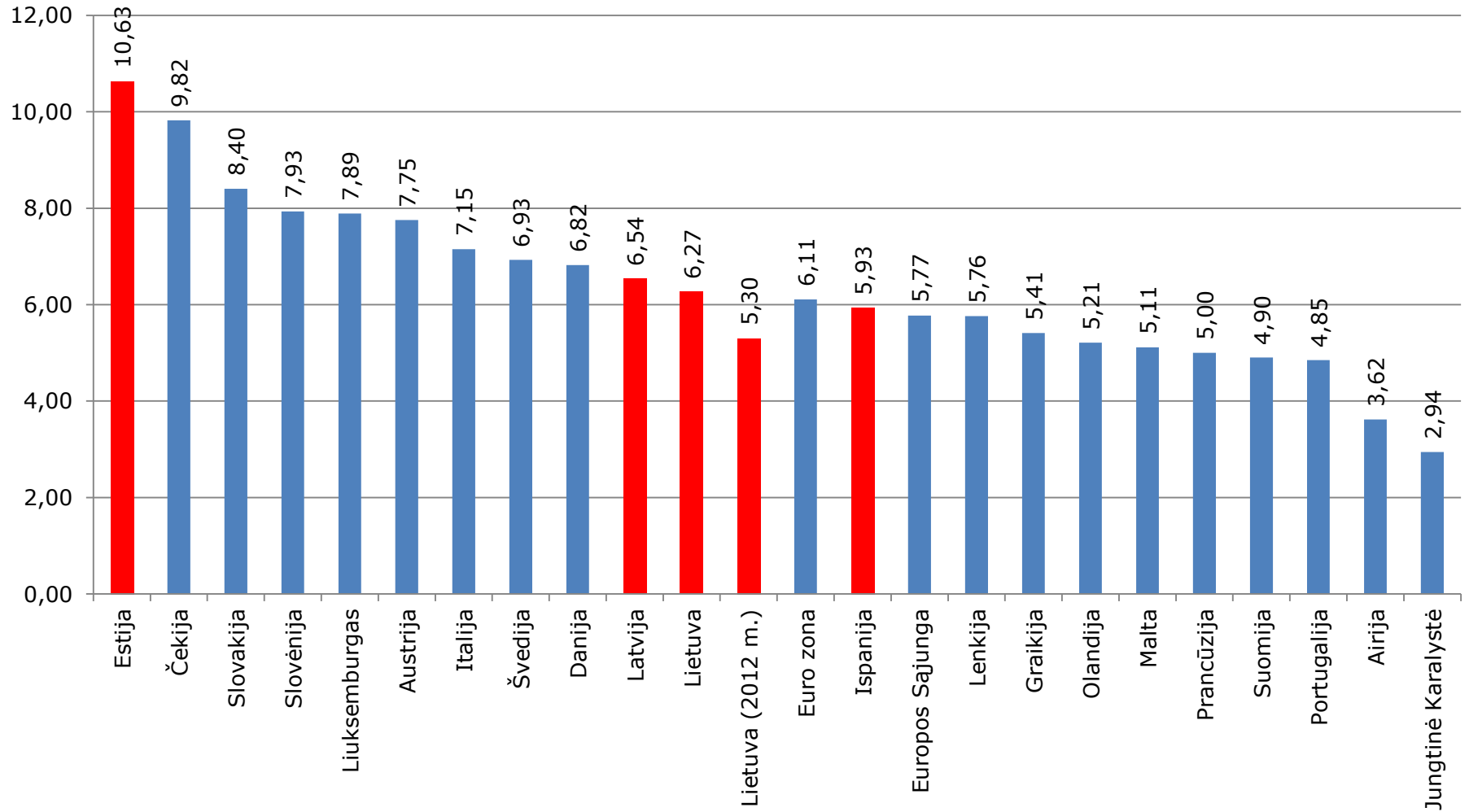
Apdirbamosios gamybos (be mineralinio kuro) produkcijos pokytis, proc.

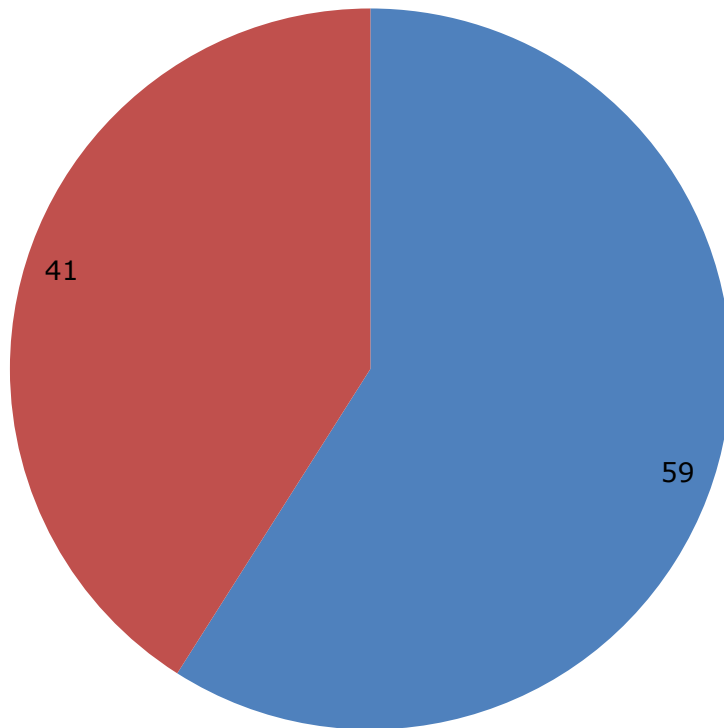
Materialinių investicijų apdirbamojoje gamyboje pokytis, proc.

Produktyviųjų investicijų (į mašinas, įrenginius ir transporto priemones) santykis su BVP 2013 m., proc.

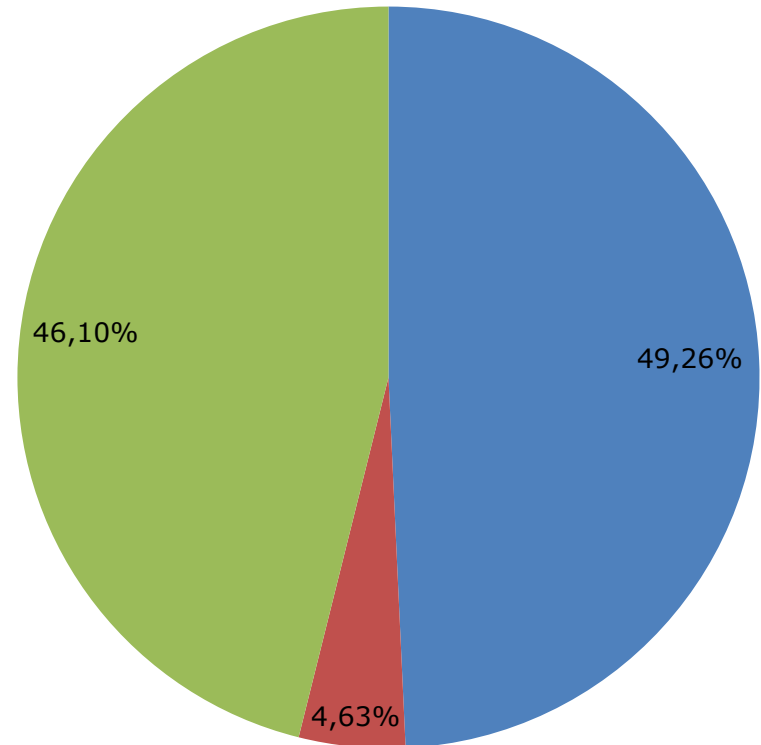

**Investicijų apimtys jūsų įmonėje 2014
m. I pusmetį, proc.**

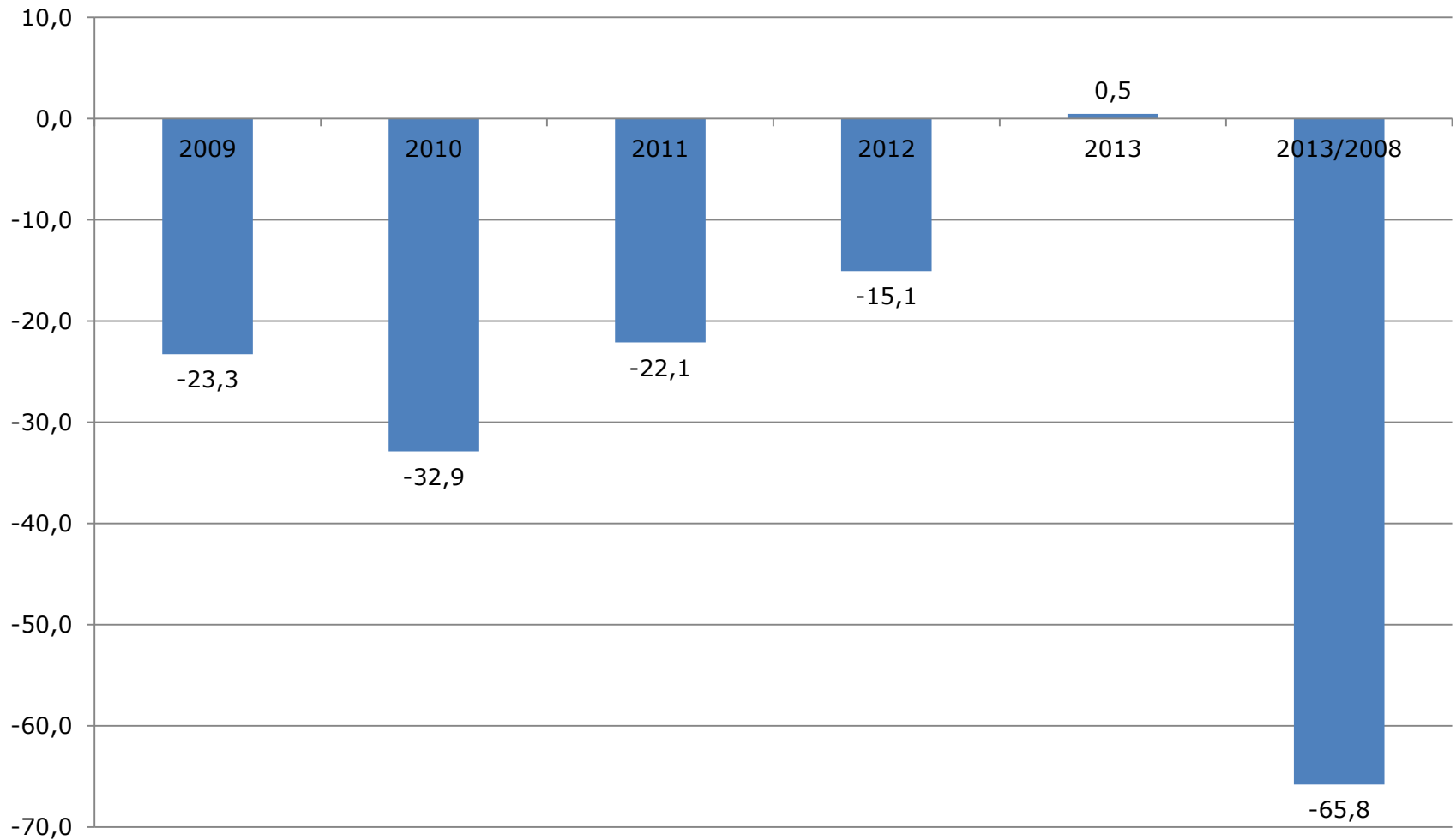
■ Padidės ■ Nepadidės

Investicijų finansavimo šaltiniai, proc.

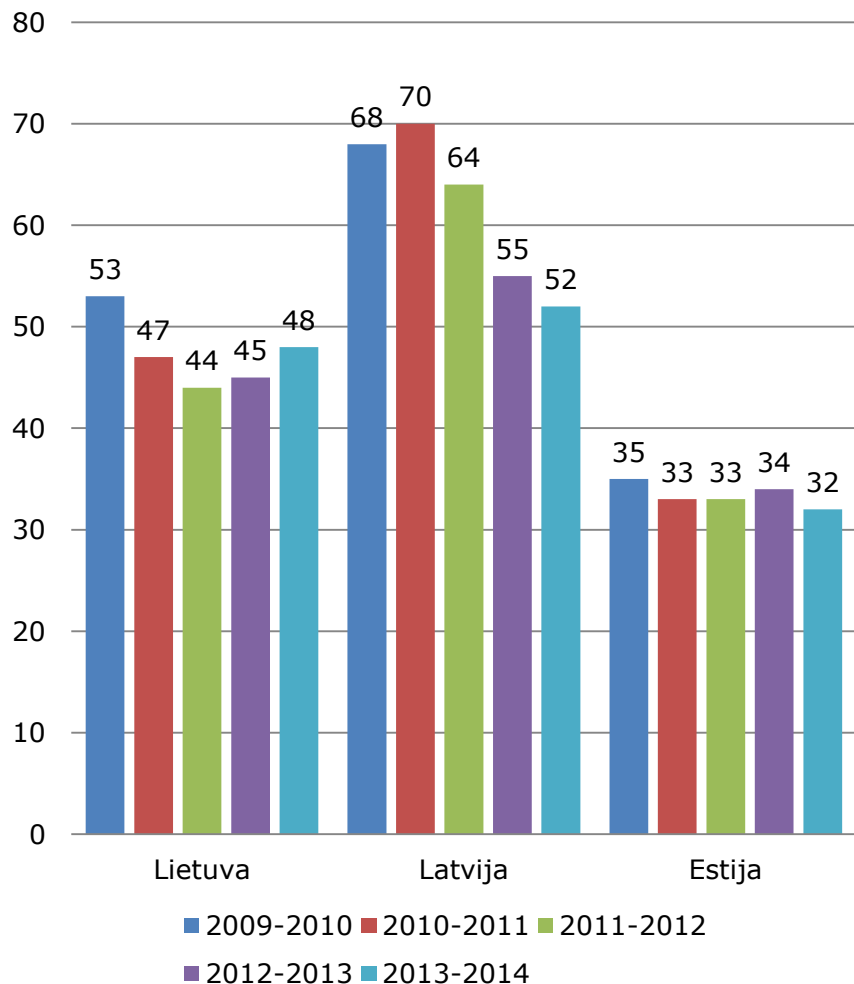

■ Vidiniai resursai
■ Bankų paskolos
■ Mišrūs finansai (su es parama)

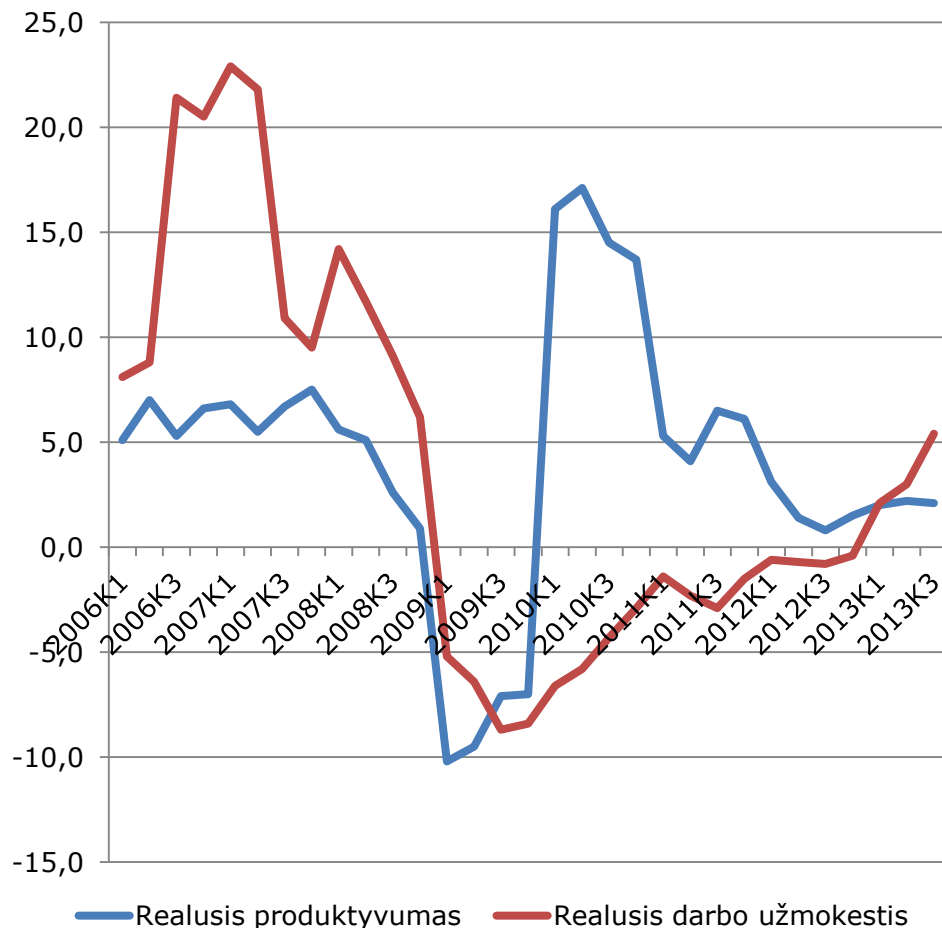
Naujų paskolų verslui pokytis, proc.

Pasaulinis konkurencingumo indeksas: valstybės reitingas

Realaus produktyvumo ir realaus darbo užmokesčio pokytis, palyginti su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, proc.

BŪTINA GERINTI LIETUVOS MOKESČIŲ MOKĖJIMO SĄLYGAS

Mokesčių mokėjimo sąlygos

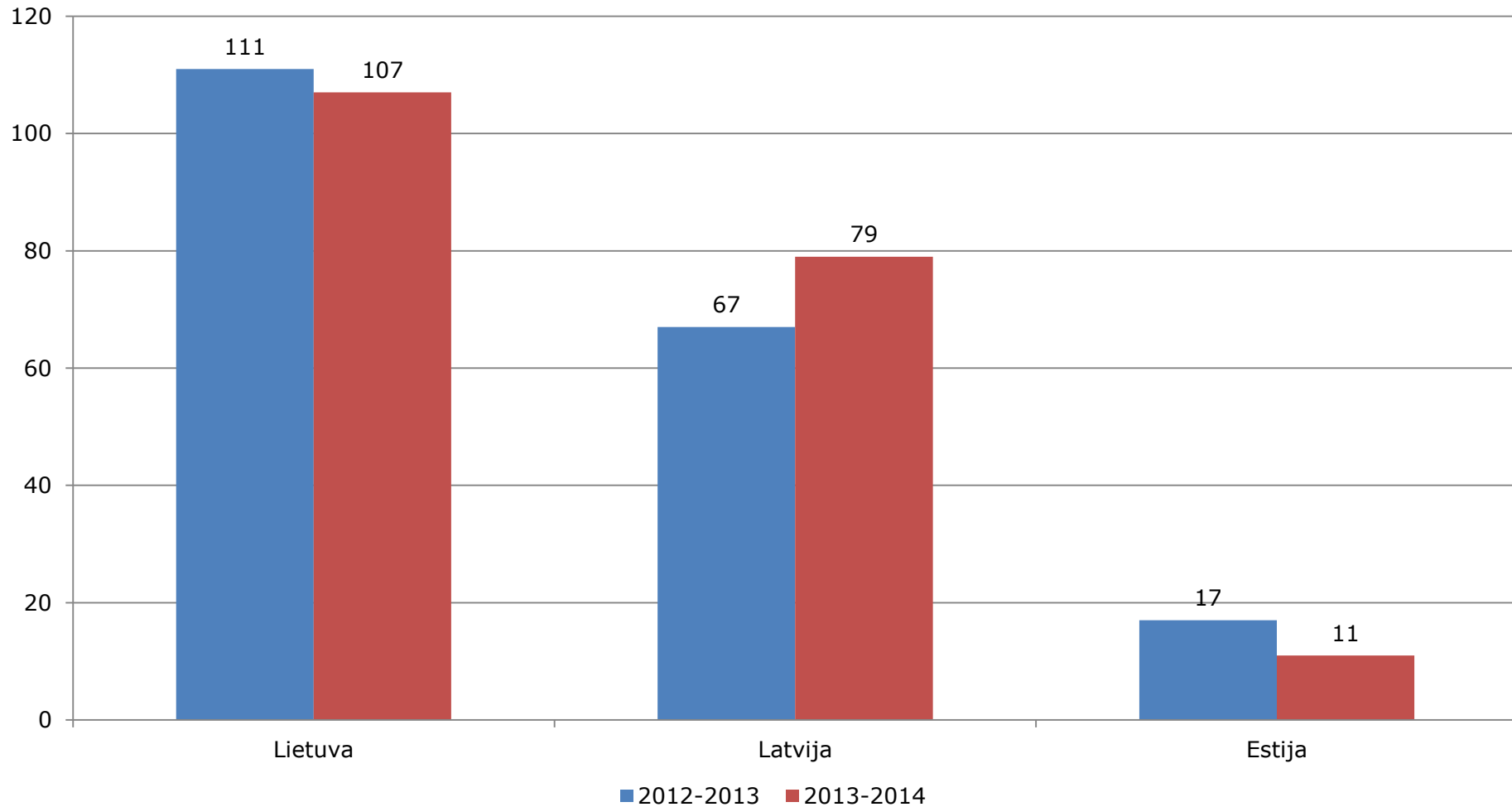
	Lietuva Doing Business 2014	Regionas*	OECD
Mokėjimų skaičius per metus	11**	26	12
Mokėjimo trukmė (valandos)	175	246	175
Pelno mokestis (proc.)	6,0	9,0	16,1
Darbo jėgos apmokestinimas (proc.)	35,2	22,6	23,1
Kiti mokesčiai (proc.)	1,9	7,0	2,0
Bendras mokestinės naštos tarifas (proc.)	43,1	38,7	41,3

* - Rytų Europos ir Centrinės Azijos regionas

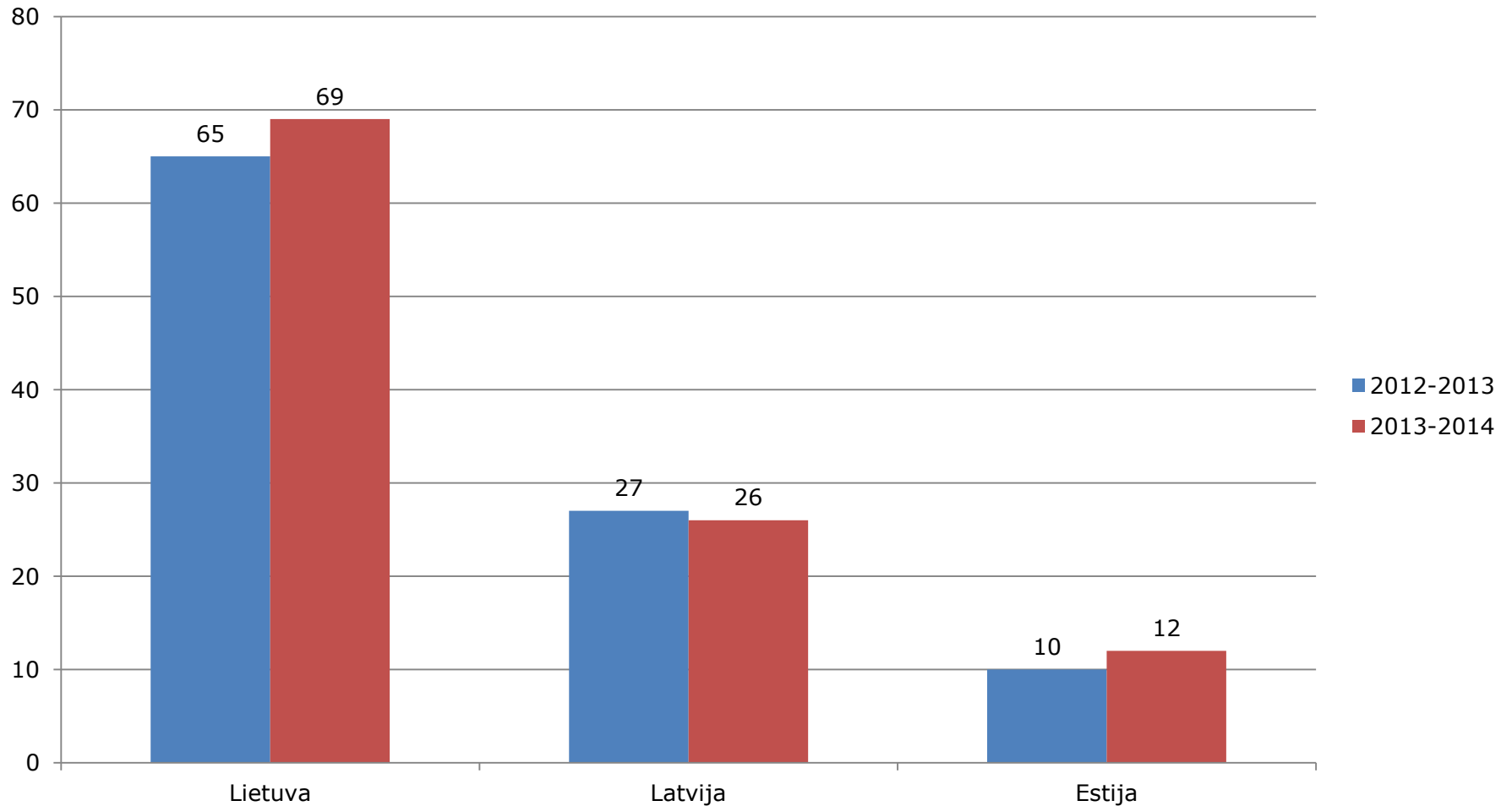
** - Latvijoje mokesčius reikia mokėti 4, o Estijoje – 5 kartus per metus. Pernai - atitinkamai 7 ir 8 kartus per metus.

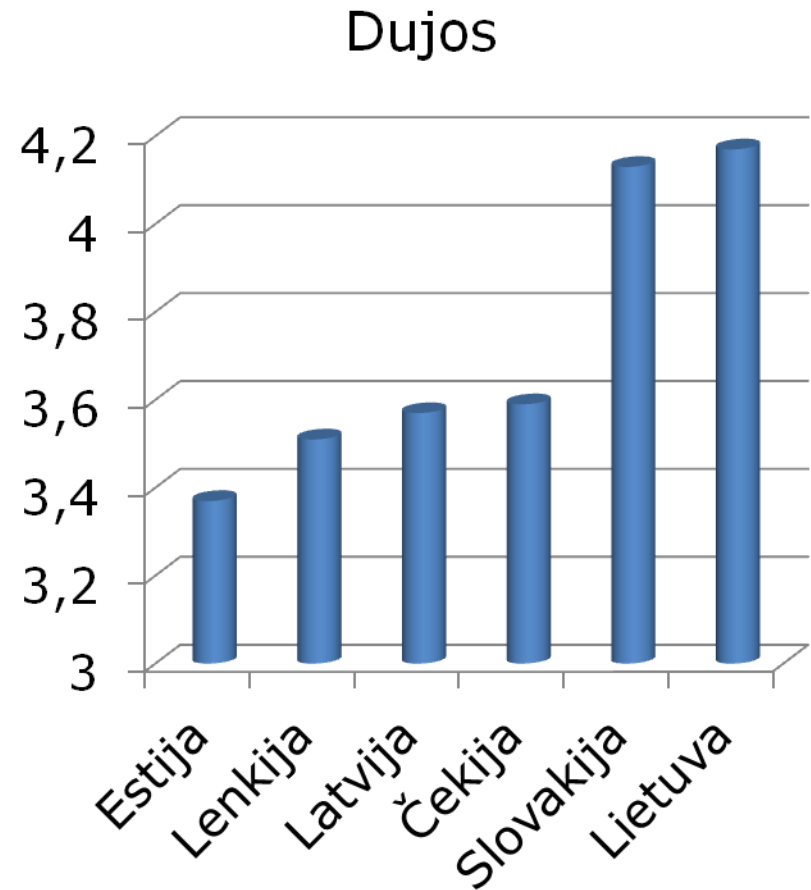
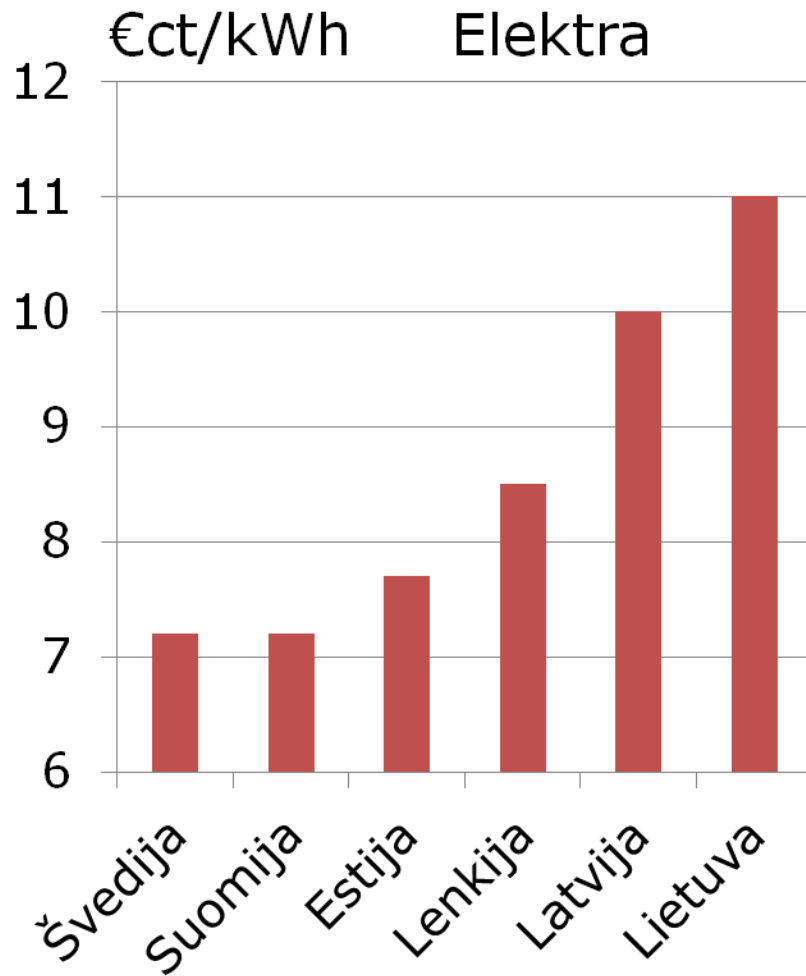
Šaltinis: Pasaulio bankas

Valstybės reguliavimo (biurokratinė) našta, valstybės pozicija

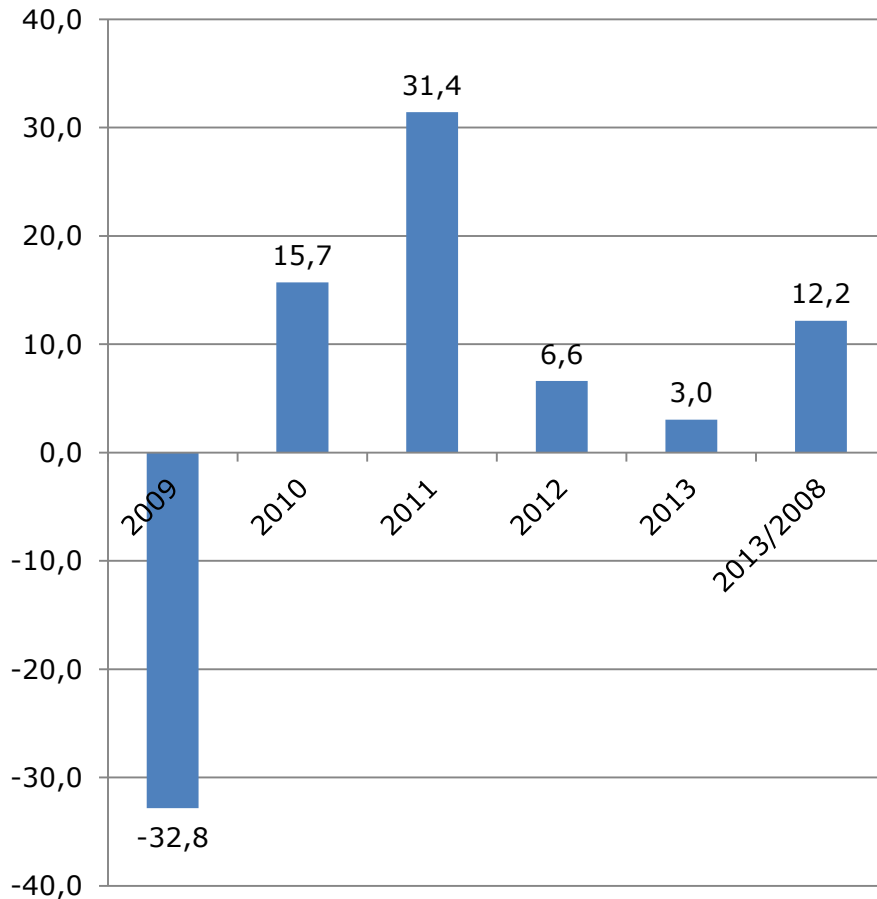

Darbo santykių lankstumas, valstybės pozicija

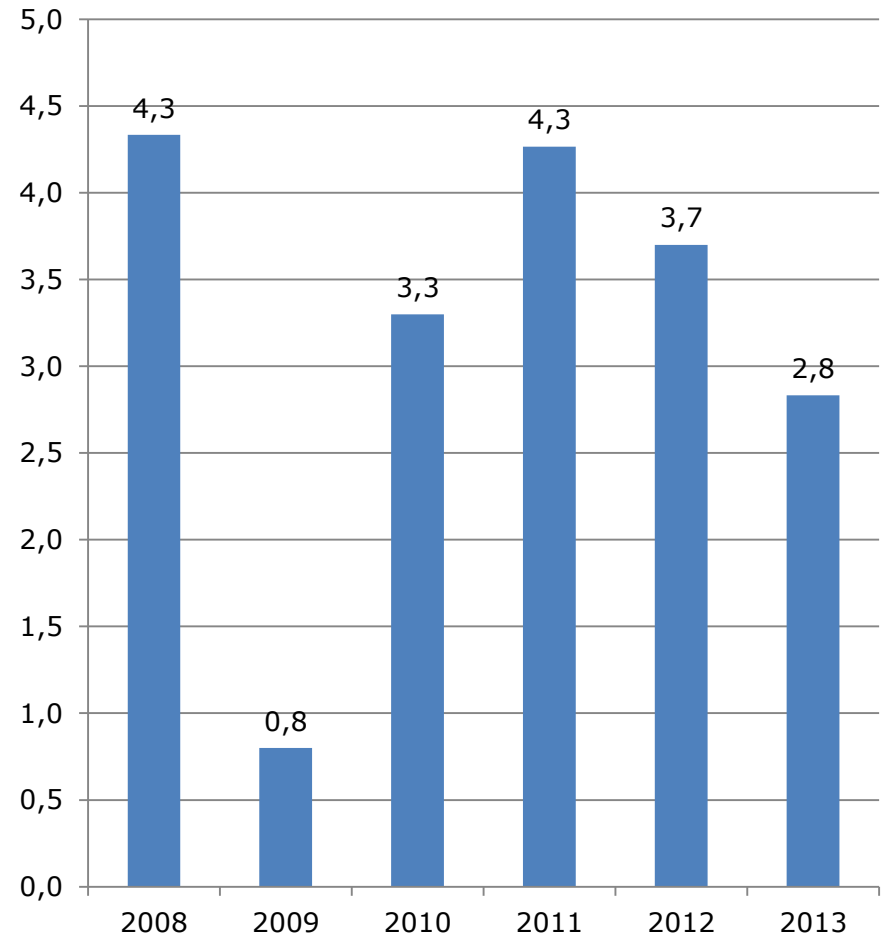

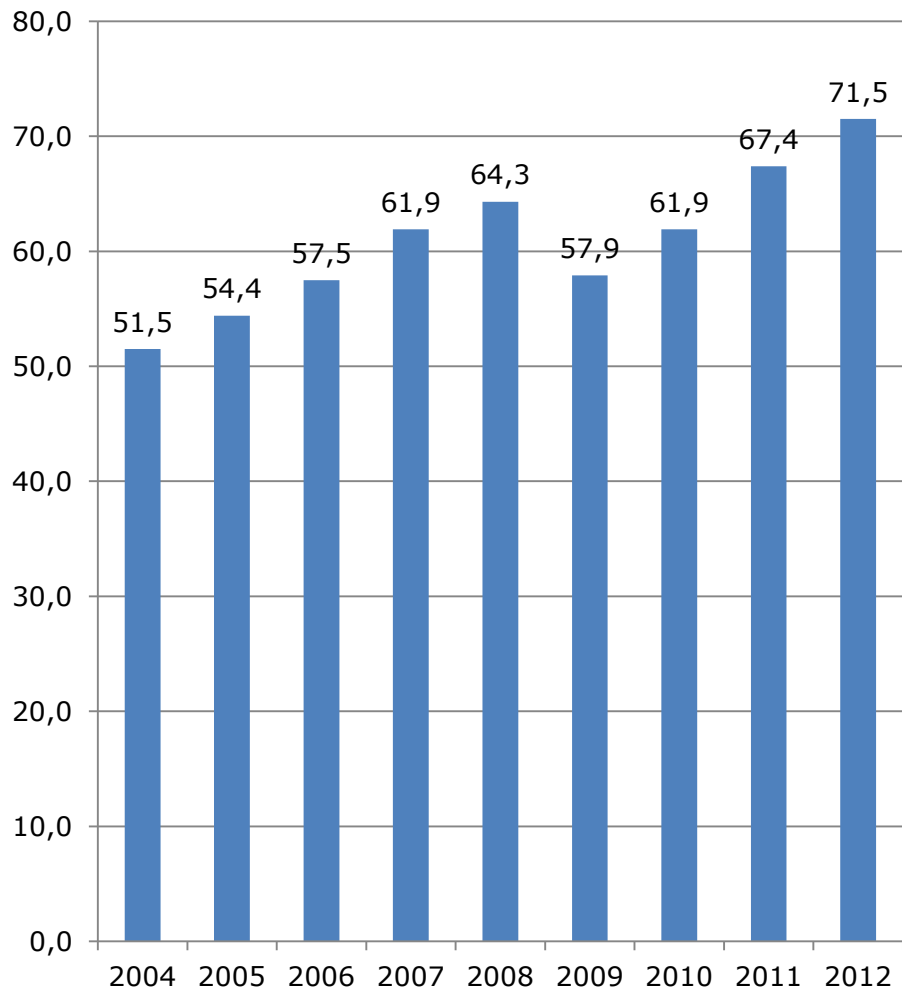
Apdirbamosios gamybos apyvartos pokytis, palyginti su praėjusiais metais ir su prieškriziniu laikotarpiu, proc.

Apdirbamosios gamybos pelningumas, proc.

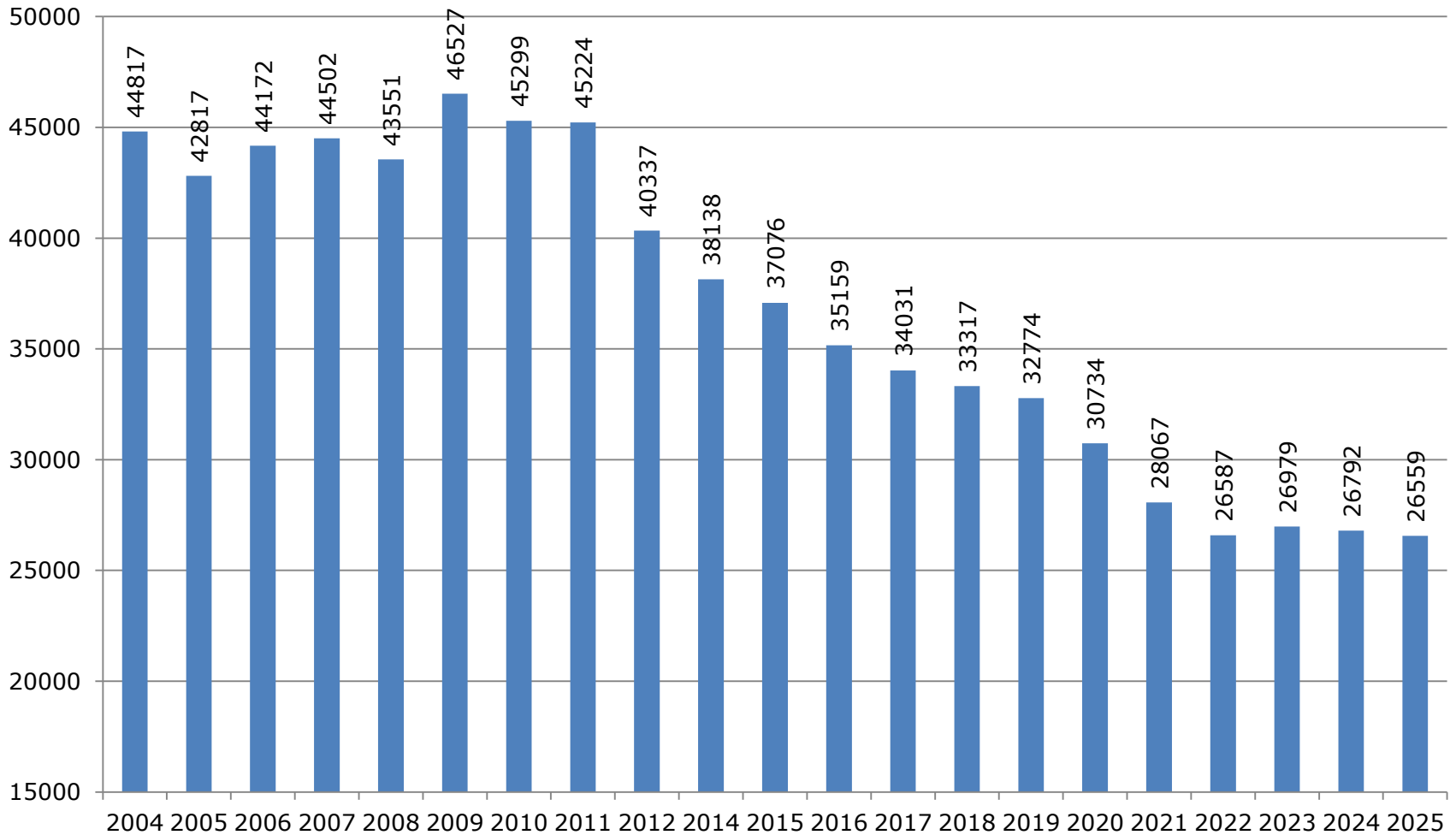

Lietuvos BVP vienam gyventojui (įvertus perkamąją galią), proc. nuo ES vidurkio

- ❑ Didžioji dalis ES struktūrinės paramos fondų skiriama regionams, kurių BVP vienam gyventojui mažesnis nei 75 proc. ES-27 vidurkio (remiantis trejų metų vidurkiu)
- ❑ Lietuvos BVP vienam gyventojui į viršų stumia auganti ekonomika bei mažėjantis gyventojų skaičius
- ❑ Po 2020 m. Lietuva taip pat turėtų gauti ES sanglaudos politikos lėšas, tačiau būtina įvertinti, kad Lietuvos BVP vienam gyventojui jau turėtų viršyti 75 proc. ES vidurkio
- ❑ Lietuva pateks į tarpinių regionų kategoriją (BVP vienam gyventojui sudaro 75-90 proc. ES vidurkio), tad Lietuvai skiriamos ES paramos dydis turėtų mažėti

Mokinių skaičius (vidurinis išsilavinimas)

***REKOMENDACIJOS EUROPINEI IR
NACIONALINEI PRAMONĖS POLITIKAI***

- Europos pramonė šiandien susiduria su milžiniškais iššūkiais, kurie silpnina ekonominio augimo variklius. Tai – globalios makroekonominės tendencijos, susijusios su aršia konkurencija su stiprėjančiomis trečiųjų šalių kylančioms ekonomikomis, prieigos prie žaliavų problemomis ir energetinių išteklių kainomis energetinės revoliucijos JAV kontekste
- Dar didesni iššūkiai kyla pačios ES viduje, ypač dėl įvairių reguliavimo sričių strategijų nesuderinamumo ir reguliavimo naštos

- Visa tai lemia, kad ES pramonės indėlis į BVP stagnuoja ir kelia rimtas abejones dėl užsibrėžto tikslo pasiekti 20 proc. iki 2020 m. Todėl, kad įvyktų pramoninis renesansas Europai reikia bendraeuropinės integruotos pramonės politikos
- Kad įmonės liktų ir investuotų Lietuvoje būtina nacionalinė pramonės politika ir konkurencingumo stiprinimo strategija. Tai politika, siekianti mažinti reglamentavimo našta, užtikrinti nevaržomą prieigą prie energijos išteklių ir žaliavų konkurencingomis kainomis, sudaranti geresnes galimybes gauti finansavimą, didinanti santykinę pramonės eksporto svorį globalioje rinkoje, stiprinanti užsienio prekybos politiką, kurianti veiksmingą, teikiančią vertę kuriančius ir lanksčią, į pokyčius reaguojančią, darbo rinką.

- "Pramonė yra gyvybiškai svarbi Europai, nes be stiprios industrinės bazės Europa nesugebės pasiekti tvaraus ekonomikos augimo, kurti naujas darbo vietas ir užtikrinti aukštą pragyvenimo lygį Europos žmonėms. Jei valdžios atstovai nori sugrąžinti gamyklas iš išorės regionų, jie turi imtis taikyti į pramonės konkurencingumą orientuotą politiką" , - Emma Marcegaglia, BUSINESSEUROPE prezidentė
- Išsakyta BUSINESSEUROPE organizuotoje konferencijoje Industry Matters

- "Jeigu norime išlaikyti konkurencingą pramonę ir aukštus pragyvenimo standartus, skatinti ekonomikos augimą ir kurti naujas darbo vietas, mes turime užtikrinti, kad konkurencingi ir inovatyvūs produktai būtų gaminami būtent Europoje. Tam reikalinga stipri industrinė politika" ,- Martin Schulz, Europos Parlamento pirmininkas
- Išsakyta **BUSINESSEUROPE** organizuotoje konferencijoje Industry Matters

- ❑ Mažinti energijos išteklių kainų skirtumus su pagrindinėmis konkurentėmis pasaulinėje rinkoje
- ❑ Imtis suderintų veiksmų, įgyvendinant prioritetinius elektros, dujų ir suskystintų gamtinių dujų infrastruktūros projektus
- ❑ Tirti ir eksploatuoti galimai naudingus netradicinius energijos išteklius, tokius kaip skalūnų dujos
- ❑ Nustatyti 2030 m. CO₂ emisijų mažinimo tikslą, kuris taptų ir energijos efektyvumo didinimo bei atsinaujinančių šaltinių įsisavinimo varikliu. Šis tikslas turi tinkamai atspindėti situaciją tarptautinėje arenoje ir nesąlygoti nelygios konkurencijos su trečiųjų šalių įmonėmis
- ❑ Vengti kišimosi į rinkos principais pagrįstų instrumentų, tokių kaip Prekybos emisijos sistemos (ETS) veikimą ir neturėtų keisti sutartų 2020 m. emisijų mažinimo tikslų

- ❑ Mažinti įmonėms tenkančią elektros energijos kaštų dalį, kurią sukuria visuomenės interesus atitinkančios paslaugos priemoka (VIAP) prie elektros energijos kainos tarifo ir kurios nereglamentuoja ES teisės aktai arba įsipareigojimai
- ❑ Siekti, kad sektoriai, patiriantys artimiausių kaimyninių valstybių spaudimą dėl neprisiimtų aplinkos apsaugos įsipareigojimų, išliktų konkurencingi (trašų, cemento, stiklo gamybos ir kiti sektoriai)
- ❑ Siekti subalansuotos centralizuoto šilumos ir elektros energijos gamybos sektoriaus reformos, išvengiant neigiamų pasekmių pramonei ir verslui
- ❑ Užtikrinti energijos vartojimo efektyvumo schemų suderinamumą su planuojamomis paramos programomis, ypač įmonėse ir namų ūkiuose, aiškiai atskiriant ūkio sektorius ir naudos gavėjus

- ❑ Užtikrinti veiksmingą ES Išorinių santykių tarnybos vaidmenį atveriant trečiųjų šalių rinkas ir garantuojant investicijų apsaugą
- ❑ Modernizuoti prekybos apsaugos priemones, užtikrinti strateginį šių priemonių taikymą, siekiant sąžiningos konkurencijos tarptautinėje prekyboje
- ❑ Skatinti laisvąją prekybą per Pasaulio prekybos organizaciją (PPO) bei užtikrinti prekybos partnerių įsipareigojimų PPO vykdymą, siekiant sąžiningos prekybos taisyklių laikymosi ir šalinant prieigos prie žaliavų barjerus
- ❑ Užtikrinti ES suartėjimą su ES Rytų Partnerystės šalimis, siekiant didinti šių rinkų skaidrumą, atvirumą ir patrauklumą investicijoms

- ❑ Plėtoti sumanią užsienio politiką santykiuose su Rytų kaimynais, ypač su Rusija, Ukraina bei Baltarusija
- ❑ Konsoliduoti valstybinės valdžios ir verslo pastangas ekonominių santykių su Skandinavijos šalimis, JAV ir Kinija aktyvinimui
- ❑ Daugiau dėmesio ir resursų skirti šalies ekonominiam - diplomatiniam atstovavimui pasaulio regionuose ir šalyse, atsižvelgiant į įmonių planus ir tendencijas plėsti verslo ryšius
- ❑ Stiprinti Ekonominės diplomatijos tarybos vaidmenį formuojant šalies prekybos politikos strategiją
- ❑ Stiprinti bendradarbiavimą tarp valstybės institucijų ir asocijuotų verslo struktūrų, sprendžiant esmines užsienio ekonominės politikos problemas
- ❑ Inicijuoti bendrą krizių valdymo mechanizmo sukūrimą, kuris padėtų užtikrinti konstruktyvią ir koordinuotą valstybės institucijų ir verslo bendruomenės veiklą, ginant įmonių interesus konkrečiais atvejais

- ❑ Įvesti papildomas priemones, didinančias darbo rinkos lankstumą
- ❑ Įtraukiant socialinius partnerius, nustatyti nereikalingus apribojimus ir administracines kliūtis, trukdančias užtikrinti lanksčias sutarčių sąlygas, atleidimo nuostatas ir lanksčią darbo laiko tvarką
- ❑ Atsižvelgti į *Europinį semestrą* kaip į veiksmingą priemonę savalaikių tikslinių reformų koordinavimui ir ES ekonomikos augimo potencialo išnaudojimui
- ❑ Europos Komisija turėtų stebėti vienetinių darbo sąnaudų tendencijas valstybėse narėse ir siekti makroekonominės pusiausvyros atstatymo, kai darbo sąnaudos neatitinka produktyvumo augimo nešamos grąžos

- ❑ Sudaryti tinkamas finansines paskatas veiksmingoms aktyvios darbo rinkos politikos priemonėms, prisidedančioms prie pramonės plėtros
- ❑ Pašalinti pernelyg didelę apsaugą darbo santykiuose terminuotų darbo sutarčių, atleidimo nuostatų atžvilgiu, nustatyti su Darbo laiko direktyva suderintą darbo laiko reguliavimo ir darbo užmokesčio lankstumą
- ❑ Skatinti darbdavius samdyti daugiau darbuotojų mažinant mokesčių našta darbo jėgai
- ❑ Mažinti darbo apmokestinimą nedidinant kapitalo apmokestinimo ir kitų mokesčių
- ❑ Palengvinti sąlygas ekonominei migracijai iš trečiųjų šalių, padedant spręsti kvalifikuotos darbo trūkumą, kuris sudaro kliūtis augimui

- ❑ Europos jaunimo užimtumo iniciatyva ir atitinkamos ES programos, visų pirma - Europos socialinio fondo, turėtų suteikti finansavimą valstybėms narėms, norinčioms reformuoti dvigubo mokymosi sistemas (*dual learning*)
- ❑ Europos Komisija turi parengti sistemą, kuri skatintų mokslo, technologijų, inžinerijos ir matematikos specialybių populiarinimą bei tarpvalstybinį bendradarbiavimą gerųjų patirčių sklaidos srityje
- ❑ ES turėtų parengti gaires, skirtas dvigubų profesinio mokymosi sistemų Europoje (*dual vocational systems*) vertinimui ir veiksmingumo stiprinimui
- ❑ Europos Komisija ir CEDEFOP turėtų sudaryti sąlygas geriausių patirčių mainams, siekiant efektyvinti trumpalaikį įgūdžių poreikių prognozavimą

- ❑ Vyriausybė turėtų sukurti paskatas kokybiškai ir kiekybiškai naujam švietimo įstaigų bendradarbiavimui su privačiuoju sektoriumi
- ❑ Tiksliesiems mokslams bendrojo ugdymo mokyklų programose turi būti didinamas valandų skaičius, kuo labiau mokymą susiejant su praktika
- ❑ Įmonės, darbdavių organizacijos turi būti įtrauktos į studijų programų ruošimą visuose nacionalinės švietimo sistemos lygmenyse
- ❑ Mokymasis darbo vietoje, informacinės ir ryšių technologijos bei verslumo skatinimas taip pat turėtų būti integruotas į švietimo sistemos lygmenis
- ❑ Įtvirtinti pameistrių ir stažuotojų statusus; padidinti gamybinės praktikos ir stažuotų mastus
- ❑ Sukurti bendranacionalinę universitetų ir aukštųjų mokyklų absolventų karjeros monitoringo sistemą

- ❑ Prioritetą skirti ES bankų sąjungos sukūrimui, tam kad rinka taptų likvidesnė, atsparesnė finansiniams sukrėtimams ir tinkama tarpvalstybinei prekybai bei investicijoms
- ❑ Europos Komisija turėtų prisidėti prie finansavimo priemonių kūrimo MVĮ, vidutinėms ir sparčiai augančioms įmonėms, t.y. hibridinio finansavimo metodų, kapitalo fondų, rizikos kapitalo, paskolų ir verslo garantijų formavimo
- ❑ Nacionaliniai bankai turėtų glaudžiai bendradarbiauti su ECB, atliekant bankų būklės analizę ir, esant reikalui, raginti atlikti greitą rekapitalizaciją, remiantis finansavimu iš rinkos
- ❑ Reformos privalo užtikrinti tinkamą pusiausvyrą tarp finansinio stabilumo ir būtinybės užtikrinti įmonių finansavimą, siekiant skatinti investicijas ir ekonominį augimą

- ❑ Europos Komisija turėtų užtikrinti, kad valstybės narės sparčiai ir nuosekliai įgyvendintų Paslaugų Direktyvą, Trečiąjį energetikos paketą ir kitus teisės aktus, kurių tikslas – geresnė integracija ir sąveika
- ❑ ES turi susitarti dėl tolesnio įvairių sričių rinkų bendrojoje rinkoje atvėrimo, tokių kaip kabotažo paslaugų rinkos liberalizavimo
- ❑ E-viešųjų pirkimų įgyvendinimas valstybėse narėse leistų užtikrinti proceso veiksmingumą, didesnę rinkos atvirumą, skaidrumą, konkurenciją ir veiksmingesnį viešųjų finansų panaudojimą
- ❑ ES turi užtikrinti pakankamą finansavimą ir supaprastintas administracines procedūras privataus ir viešojo sektorių partnerystės projektams ir projektams pagal Europos infrastruktūros tinklų programą

- Konkurencingumo testai ir MVĮ testai turi tapti neatsiejama *ex-ante* poveikio vertinimo dalimi, taikoma visoms naujų teisės aktų iniciatyvoms
- Poveikio vertinimas turėtų būti atnaujintas, jei Europos Parlamentas ir Taryba sprendimo priėmimo procese priima papildomus nuostatų pakeitimus
- Priėmus naują teisės aktą, valstybės narės turi vengti naštos padidinimo ES direktyvų perkėlimo ir įgyvendinimo metu
- ES turi nustatyti naują kiekybinį administracinės naštos sumažinimo tikslą 2016 metams bei kritiškai įvertinti esamus teisės aktus. Ši veikla turi būti grindžiama aiškia metodologija ir reikšti realų reguliavimo supaprastinimą, vengiant papildomos reguliavimo naštos pramonei didinimo

Ačiū už dėmesį